

QTC

REPORTAGE

SM6NM, Lars nycklar
Grimetons långvågssändare.
SIDAN 13

REPORTAGE

Informerar under 8SODAY
på Gålö.
SIDAN 17

AMATÖRRADIO • NUMMER 10 OKTOBER 2017 • MEDLEMSTIDNING FÖR FÖRENINGEN SVERIGES SÄNDAREAMATÖRER

VÄRLDSARVET GRIMETON

> WSPRLITE | S. 6

> QRV FRÅN SYDPOLEN | S. 18

> NYTT DXCC-LAND PÅ GÅNG? | S. 36

Kenwood TS-590SG Jubileumsmodell

ICOM - KENWOOD - YAESU

EAntenna HEX6B
 Antenn för 20-6m inkl WARC **5 495 KR**

Baby Loop **16 495 KR**
 6.6-29.8MHz

Icom ID-4100E **5 495 KR**
 144/430MHz med D-star

Icom ID-31Plus **3 495 KR**
 430-440Mhz

Yaesu FT-65R **999 KR**
 144-146 & 430-440MHz

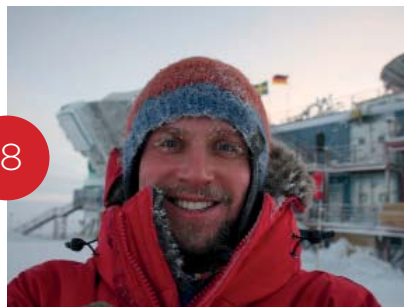
Kenwood TH-D74E **6 995 KR**
 144/430Mhz D-star

INNEHÅLL

LEDARE	5
Nu har han gjort det igen	5
TEKNIK & EGENBYGGE	6
WSPRLite	6
REPORTAGE	11
Världsarvet Grimeton står upp för radio	11
Sommarmöte hos SM7BCX	16
8SODAY	17
QRV från Sydpolen	18
SMÅTT & GOTT	20
Gillar du telehistoria?	20
Vertikalt alternativ	21
VÄRLDSRADIOLYSSNARE	22
Utvarp Føroya 60 år	22
REPORTAGE	26
YOTA 2017	26
VUSHF	28
Vågutbredning via troposfären, sista delen, del 4	28
Sporadiskt E- säsongen på 144, 2017	29
Perseiderna 2017	31
Strapatser på expeditioner	32
CONTEST	33
Contest... någon gång måste det börja. (del 2)	33
HF	36
Nytt DXCC-land på gång?	36
PÅ GÅNG	38
Norrköping 14 oktober 2017	38
Kurs för amatörradio-certifikat i Täby	38
Radiomässa i Eskilstuna	38
Höstmöte i distrikt 3	38
Distriktsmöte i distrikt 4	38
Information från valberedningen	39
JOTA-jubileum	40
Varning för scouter på banden	40
Kurs för amatörradiocertifikat på Södertörn	42
Stor Prylmarknad i Handen	42
Kurs för amatörradiocertifikat	42
Besök SJ9WL - LG5LG	43
Besök SKOTM	43
Besök SI9AM	43
Besök SK6RM	43
KANSLI, QTC och Radannonser	44
SSA	47
Protokoll från styrelsemöte 4 april 2017	47
Protokoll från styrelsemöte 23 maj 2017	48
SSA:s årsmöte 2018	49
Kåseri	50
Figge och balunerna	50

6

18

36

40

Omslaget

SAQ:s sändarmaster, det vill säga Grimeton. Stort reportage som börjar på sidan 11. Foto: Hans-Christian Grusell.

QTC AMATÖRRADIO

Årgång 91, nr 10 2017
Medlemstidskrift och organ för
Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Utebliven eller skadad tidning
meddelas SSA:s kansli:
therese@ssa.se
Adressändring:
www.ssa.se/ssa/adressandra/

REDAKTÖR

Jonas Ytterman, SM5HJZ
Tel 08 - 585 702 76 (vardagar 9-12)
qtc@ssa.se

ANSVARIG UTGIVARE

SM6CNN, Anders Larsson
08 - 585 702 77
sm6cnn@ssa.se

KOMMERSIELLA ANNONSER

Hans-Christian Grusell, SM6ZEM
0523 - 102 58
sm6zem@ssa.se

UTGIVARE

Föreningen Sveriges
Sändareamatörer
SW ISSN 0033 4820

TRYCK

Ljungbergs Tryckeri AB, Klippan
Upplaga cirka 5 000 exemplar

QTC Amatörradio finns även som
taltidning.

Loh electronics

Välkommen in i vår butik på Karlsdalsallén 53 i Örebro

WWW.LOHELECTRONICS.SE

Ange koden QTC17 i kassan för 5% rabatt

Nu har han gjort det igen

K1JT, nobelpristagaren Joe Taylor har utvecklat en ny mode, FT8. Denna gång har han haft Steve, K9AN till hjälp. I föregående nummer av QTC beskrev Håkan, SM6CEN några intressanta egenskaper för denna mode som på kort tid blivit oerhört populär.

Under sommaren dök det upp frågor på internet angående FT8. Några klagade på att populära logprogram inte klarade av FT8. Jag hade då ingen aning om vad FT8 stod för. Tänkte först att kanske har prefixet FT8 börjat återanvändas för de rara stationerna på några franska öar på södra halvklotet.

Förklaringen fick jag sedan vid mitt besök på västkusten för en dryg månad sedan. Det var en ny mode som gjorde att man kunde få sin dator att dekodera signaler som man inte hörde. Det var väl inget nytt i och för sig. Det gör man på de högre frekvenserna. Men finessen är att det går mycket fortare att genomföra ett QSO med FT8. Bandbredden är bara 50 Hz! Vi var några, helt okunniga, men vetgiriga SM6:or som fick en mycket intressant demonstration på 17-metersbandet. Jag erinrade mig när jag på 60-talet började köra RTTY. Svaga signaler gav ingen läsbar text alls, bara en massa slammer från maskinen. Men med FT8 loggade datorn den ena ohörbara signalen efter den andra. Visst kändes pionjärandan igen. Med musklick genomfördes QSO. Ett QSO innebär att man utväxlar anropssignal och rapport. Kanske också lokator. Men ingen personlig information.

Varför har så många hämtat programmet, som än så länge bara är en beta-version? Bortåt 30 000 nedladdningar av programmet har gjorts på 3 månader.

Sannolikt inspirerar ARRL:s DXCC program till aktiviteter med denna mode. Det tycks inte bara vara hägrande nya länder på de högre frekvenserna utan även på kortvåg. För DXCC räknas även QSO på digitala moder. Det standardiserade formatet för datoriserade loggar, ADIF, innehåller nu bortåt 50 olika moder varav huvuddelen är digitala varianter. ARRL har lagt till FT8 som accepterad mode i LoTW, Logbook of The World.

AA3B,Bud, som är synnerligen aktiv på kortvågsbanden, planerar att bl.a. prova moden FT8 när han nästa gång aktiverar V26K från Antigua. GOVDE, Bill som planerar att flyga till St Helena/ZD7VDE med den första kommersiella flygförbindelsen i oktober 2017 planerar för FT8. Undrar om gänget som ska aktivera KH1 också tänker göra det eller någon expedition till Nordkorea?

Nog är det fascinerande att en nobelpristagare får oss radioamatörer runt om i världen att prova något nytt. Vi behöver inga nya apparater för detta. En vanlig transceiver, ett ljudkort i datorn och programmet som hämtas gratis, det är allt. Jo, man måste ha ett extra program för att få tillräcklig precision i datorns klocka eftersom den styr omkopplingen mellan mottagning och sändning.

Visst har amatörradion förändrats. Vår fantastiska hobby omfattar nu mycket mer än på Fleksnes tid. Lyckligtvis har vi själva möjlighet att välja vilken gren som tilltalar oss mest.

73/Anders SM6CNN
Ordförande SSA

Det ruskigt effektiva modulationssättet WSPR har undertecknad och andra skrivit spaltkilometer om. Titta in på den moderniserade hemsidan: radio.thulesius.se [1] och sök efter artiklar som innehåller ordet "WSPR" och finn där 5 träffar då detta skrivs.

Fler och fler blir aktiva med WSPR och andra spännande digitala moder. Man vill och behöver ju inte blockera sin vanliga kortvågsradio. Bland annat för att man kör med mycket låg effekt och vill köra på samma mode och band under många dygn.

Denna månad skall vi titta på den lilla WSPRLite från SOTABEAMS [2]. Som även ger en mycket intressant möjlighet att kunna jämföra antenner och platser för vågutbredning.

WSPRLite uppsatt för fälttest. 5V spänningsmatning från en "powerbank" och kopplad till en ändmatad antenn.

AV // SMOJZT, TILMAN D. THULESIUS

WSPRLite

WSPR-fyr och antennjämförelse i ett

WSPR kan vi läsa spaltkilometer om, men vi måste påminna oss om hur ruskigt effektivt detta modulationssätt är innan vi fortsätter. Man kan alltså detektera en sändning så svag som -28 dB Signal/Brus. En WSPR-sändning kan alltså uppfattas av utrustningen trots att den är så långt ner i bruset så att inget mänskligt öra kan uppfatta den. Översätter vi effektiviteten i effekt så kan man konstatera att en WSPR-sändare med en uteffekt av blott 200 mW motsvarar en sändare med 80 W uteffekt för CW.

OTROLIGT SPÄNNANDE EXPERIMENT erbjuder oss alltså med vågutbredning och antennexperiment (se bild 6). Anslut en WSPR-fyr kopplad till en antenn och observera över tid hur signalen breder ut sig över dygnet och tiden. Byt till ett annat band och notera motsvarande effekter. Byt till en annan antenn på samma band och jämför. Slå ihop dig med en radiokompis i närheten som har en WSPR-fyr kopplad till annan antenn än du och jämför, vems är bäst över mättiden?

Som redan nämnt vill man inte göra detta

med sin vanliga kortvågsradio eftersom tiderna för experimenten kan vara ganska långa för att ge en rättvis bedömning. Vi vill ju inte låsa upp vår 100 W allbandsradio i en vecka eller mera.

WSPRLITE FRÅN SOTABEAMS har tagit fasta på just dessa spännande möjligheter till experiment. Produkten (se bild 2) har tagits fram av radioamatören G3CWL Richard och kan köpas direkt från hemsidan [2]. I köpet ingår en licens för att under ett år kunna göra jämförande tester mellan olika antenner kopplad till olika enheter och anropssignaler. Mätdata till dessa resultat plockar man från gratisiten WSPRNET [3]. Det är till denna site och dess databas som mottagande stationer rapporterar de sändande stationer som hörs. Enligt hemsidan [3] brukar man ha över miljonen rapporterade sändningar per dygn. Så det insamlade materialet är mycket gott och ger även en god fingervisning om hur populärt just WSPR är. Som en liten randanmärkning är väl just wspnet.org ett mycket gott exempel hur vi radioamatörer har stor hjälp av för vår

hobby med Internet. En hjälp, mycket mera än ett hot.

EGEN ERFARENHET FRÅN EXPERIMENTEN har varit mycket goda efter att ha haft den egna WSPRLite enheten i drift under hela sommaren. Antennparken runt huset på hemmaQTH:t i Kungsängen (3 mil norr Stockholm) inskränker sig till en hel hopper trådantennor. Alla dom har utsatts för långtidstester.

- Här finns sedan flera år en **dipol för 30 metersbandet** uppspikad på vinden. Kanske inte den mest optimala antennen med tanke på att höjden över backen är blott sisådär 4 meter. Trots dessa aber så loggas sändningar från stationer i Asien och USA nästan dagligen. Uteffekten är alltså ganska blygsam med 200 mW. Ganska bra resultat får man väl tycka... Se bild 3 och 7.
- En i QTC omskriven **tvåelements vertikalantenn (VDA)** för 20 meter gav riktigt imponerande resultat. Riktverkan i denna antenn är förstås inte knivskarp.

Bild 1. Som framgår av bilden är enheten liten. SMA-kontakt för anslutning till antenn, här via adapter till BNC och 30-metersdipolen på vinden.

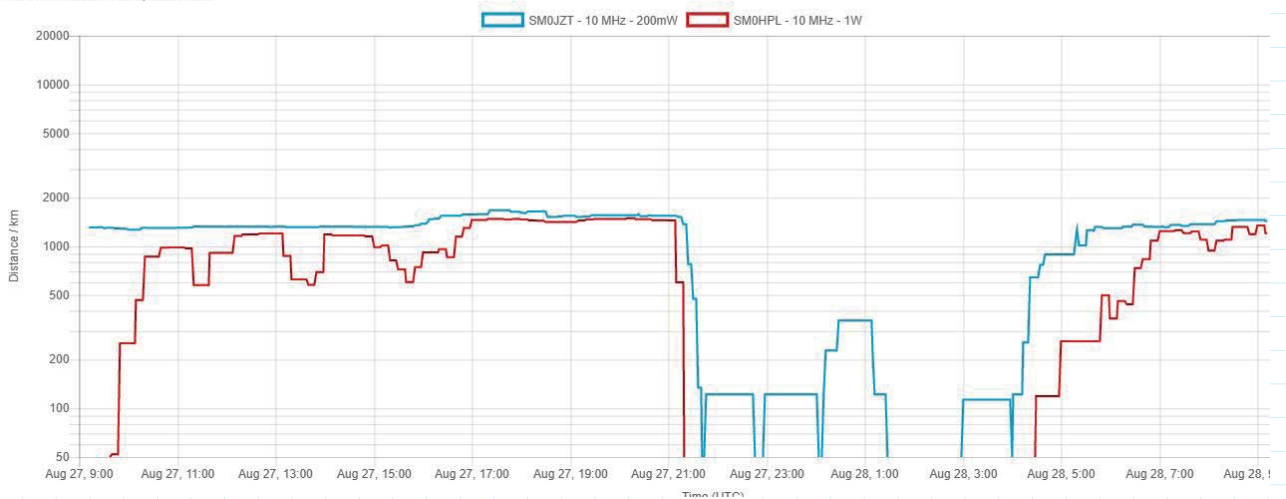
Bild 2. Så här ser enheten ut "under skalet". Idel ytmonterat och välbyggt.

Timestamp	Call	MHz	SNR	Drift	Grid	Pwr	Reporter	RGrid	km	az
2017-06-13 04:02	SM0JZT	10.140178	-24	0	JO89ul	0.2	KK1D	FN31vi	6146	294
2017-06-12 20:14	SM0JZT	10.140183	-18	0	JO89ul	0.2	EA1FAQ	IN71pn	2520	228
2017-06-13 01:34	SM0JZT	10.140177	-25	1	JO89ul	0.2	SV1DAR	KM17vx	2430	167
2017-06-12 19:52	SM0JZT	10.140184	-23	0	JO89ul	0.2	IK0DMQ	JN61jw	1980	192
2017-06-12 21:00	SM0JZT	10.140191	-18	0	JO89ul	0.2	LZ1UBO	KN12	1924	167
2017-06-12 19:18	SM0JZT	10.140209	-16	0	JO89ul	0.2	F50IH	JN06ci	1861	226
2017-06-12 20:26	SM0JZT	10.140181	-27	1	JO89ul	0.2	I6JEI	JN62ww	1858	190
2017-06-12 20:16	SM0JZT	10.140173	-4	0	JO89ul	0.2	I4ZTO	JN54	1729	198
2017-06-12 21:46	SM0JZT	10.140173	-7	0	JO89ul	0.2	G0BLB	IO81ri	1555	243
2017-06-12 21:00	SM0JZT	10.140160	-25	0	JO89ul	0.2	YO8003SWL	KN37se	1511	150
2017-06-12 21:54	SM0JZT	10.140171	-28	0	JO89ul	0.2	M6VPW	IO91dp	1491	243
2017-06-12 19:20	SM0JZT	10.140178	-15	1	JO89ul	0.2	HB9FZG	JN37tm	1484	211
2017-06-12 22:02	SM0JZT	10.140176	-17	0	JO89ul	0.2	G3JKF	JO00bs	1471	237
2017-06-12 19:22	SM0JZT	10.140169	-26	0	JO89ul	0.2	G3WUN	IO91	1470	241
2017-06-12 19:08	SM0JZT	10.140181	-22	0	JO89ul	0.2	G6ORN	IO91jo	1469	242
2017-06-12 20:36	SM0JZT	10.140202	-19	0	JO89ul	0.2	G7KNK	IO91ph	1467	240
2017-06-12 21:12	SM0JZT	10.140167	-22	0	JO89ul	0.2	G4DJB	IO91ph	1467	240
2017-06-12 21:28	SM0JZT	10.140175	-16	0	JO89ul	0.2	G0MQW	IO91ml	1466	241
2017-06-12 21:02	SM0JZT	10.140172	-12	0	JO89ul	0.2	G3PWJ	IO82wk	1453	246
2017-06-12 22:02	SM0JZT	10.140169	-20	0	JO89ul	0.2	M0EMM	IO82sq	1453	248
2017-06-12 20:20	SM0JZT	10.140174	-24	0	JO89ul	0.2	HB9VQQ	JN47jm	1452	208
2017-06-12 21:52	SM0JZT	10.140167	-23	0	JO89ul	0.2	G3YFO	IO91qm	1447	240
2017-06-12 21:14	SM0JZT	10.140165	-14	0	JO89ul	0.2	2E0DSS	IO82xl	1446	246
2017-06-12 19:32	SM0JZT	10.140165	-26	0	JO89ul	0.2	G0NJS	IO91vs	1407	240
2017-06-12 18:26	SM0JZT	10.140178	-27	0	JO89ul	0.2	F/PE3ES	JN28ux	1399	219
2017-06-12 21:14	SM0JZT	10.140170	-8	0	JO89ul	0.2	G3CWI	IO83wg	1395	249
2017-06-12 20:40	SM0JZT	10.140171	-27	0	JO89ul	0.2	G4VME	JO02cg	1348	241

Bild 3. →
Bild 4. ↓

DX10 graph

Range:
SM0JZT: mean 5.1%, max 8.4%
SM0HPL: mean 3.4%, max 7.5%

Men denna antennen springer åttor kring min referensantenn.

- Referensantennen över taket är en G5RV. Den enda fördel som denna kompromissantenn ger, är att den ger skapliga resultat på kortvägens band 80 till 10 meter med lämplig antennenpassare.
- Likaså visar en 3-bandsvertikal från HyEndFed (även den omskriven i QTC) mycket goda resultat upphängd på en 12,5 meters glasfibermast. Matningspunkten i en 1:49 UnUn ligger på backen.

JÄMFÖRELSE MED ANDRA STATIONER ger en hel del intressanta aha-upplevelser. Som redan nämnt följer en licens med så att man på hemsidan DXPLORER [4] kan jämföra resultat över tid mellan ens egna utsändningar och andras. Har inte kunnat utveckla detta så här långt, men vill gärna föreslå klubbar att kanske gå samma om att ha detta som möjliga projekt för att göra just dessa experiment. Kanske skaffa in ett antal WSPRLite för att låna ut till intresserade?

EN HANDGRIPLIG JÄMFÖRELSE med en ”granne” i form av SM0HPL Anders vill användas för att illustrera vad man bland annat kan få fram med DXPLORER. Se på bild 4 hur grafen visar distans till mottagare från sändaren hos undertecknad och SM0HPL.

Anders har en 15–20 meter longwire från lägenhetsfönstret i bottenplanet mitt inne i Stockholm och en Ultimate 3S från QRPLabs [5]. Uteffekten är som synes 1 W.

Intressant nog kan man från bilden se att den högre effekten inte hjälper upp. Den vågutbredning som erbjuds visar att avståndet till dom stationer som hör våra stationer är direkt jämförbar. Har även från jämförelser ur databasen i WSPRNET [3] sett att en ökad uteffekt inte ger dom extra kilometerna man skulle kunna tro.

Intressant nog är SM0HPL:s utsändningar lite mera varierande (knaggliga) i hörbarhet mot de från undertecknad. Nattsändningarna (från cirka 21.00 27/8 till tidig morgon 28/8) ger också vid handen att SM0HPL:s antennläge straffar sig en smula, emedan undertecknads sändningar når som bäst cirka 350 km. Projicerar man dom mottagande stationerna på en karta (se bild 8) så kan man se de stationer som rapporterat in ”lyssnarrapporter”. Dom flesta har hört båda (dom gröna punkterna).

HUR KOMMER MAN IGÅNG? Den lilla enheten WSPRLite är med sina 5x5x2 cm inte särskilt skrymmande. Den spännings-

matas med 5 V via samma USB-kontakt (USB-micro) som den konfigureras med (se bild 1). Vanliga mobilladdare visar sig fungera bra. Viktigt att filtreringen av spänningen från aggregatet är god så att signalen från WSPRLite är ren. Kontroll-lyssna med en mottagare.

Programvaran för konfiguration hämtas från hemsidan [2] och behövs för att göra ett antal grundinställningar för att enheten skall göra det man vill. Som framgår av bilden behöver man tala om den anropssignal som skall användas, var man är (lokator), vilket band man vill köra på och vilken uteffekt. Det gör att köra med lägre effekt än 200 mW, kan ju vara spännande att prova. Det finns flera stationer ”där ute” som kör med 10 eller 20 mW och når hur långt som helst.

Vis av egen erfarenhet vill tipset framföras att man måste ha en USB-kabel mellan enheten och PC:n som tillåter datakommunikation. Det finns många USB-kablar som bara är kontakterade för laddning av telefoner, dessa duger INTE, även om enheten ju till synes fungerar.

Drivrutinen installeras automatiskt över nätet om man har Windows 10 på PC:n. Det kan skilja sig om man kör en äldre version av operativsystem. En Virtuellt ”COM-port” installeras på PC:n som sedan används för konfigurationsprogramvaran för att kommunicera med WSPRLite. Som framgår av bild 5 är det i detta fallet COM30 som används. Kolla gärna i ”Device Manager” att drivrutinen verkligen har installerats.

TIDEN MÅSTE STÄLLAS rätt då man kör

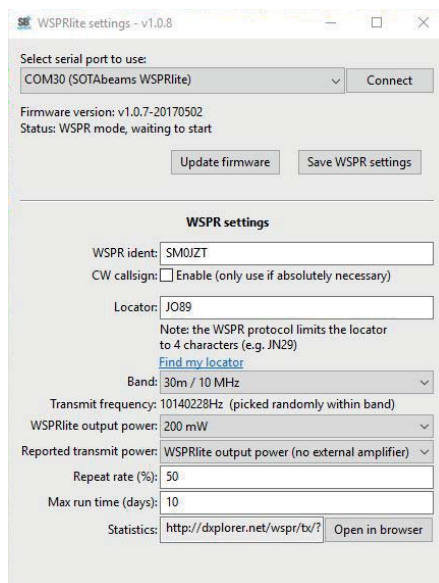

Bild 5.

WSPR. De som redan har kört WSPR tidigare vet att sändningen sker under knappa två minuter och MÅSTE starta precis rätt i tid för att motstationen skall få bästa möjliga chans att fånga upp det som sänds. Eftersom den lilla WSPRLite inte har någon GPS-klocka eller kan fånga upp rätt tid från nätet (den är ju inte kopplad till nätet) så måste man trigga igång den rätt för att det skall fungera. Till det finns det en svart knapp på enheten som man skall trycka på 2 sekunder efter hel minut. För att få rätt tid och man inte litat på armbandsuret (gör inte det) så rekommenderas att använda Internetsiten ”time.is” [6]. När väl håller enheten tiden riktigt noggrant på egen hand i många dagar.

EN SUMMERING ger vid handen att den lilla WSPRLite onekligen är ett vettigt grepp för att realisera en flexibel WSPR-fyr för spännande vågutbrednings och antenexperiment. Kopplingen till DXPLORER är intressant och ger en del vettiga jämförelsemöjligheter. Dock är detta kanske inte huvudargumentet för att skaffa en WSPRLite. Man kan göra riktigt goda jämförelser även direkt med de databaser som WSPRNET [3] ger. Så man kan se WSPRLite som ett vettigt alternativ till att använda exempelvis en Ultimate 3S-fyr från QRP-Labs.

Referenser:

- [1] Artikelarkiv - radio.thulesius.se
- [2] SOTABeams - sotabeams.co.uk
- [3] WSPRNET - www.wsprnet.org
- [4] DXPLORER - www.dxplorer.net
- [5] QRPLabs - qrp-labs.com/ultimate3.html
- [6] Time.is - www.time.is

SM0JZT
Tilman D. Thulesius
Klostervägen 52
196 31 Kungsängen
0700 - 09 75 01
sm0jzt@ssa.se
radio.thulesius.se

Bild 6.

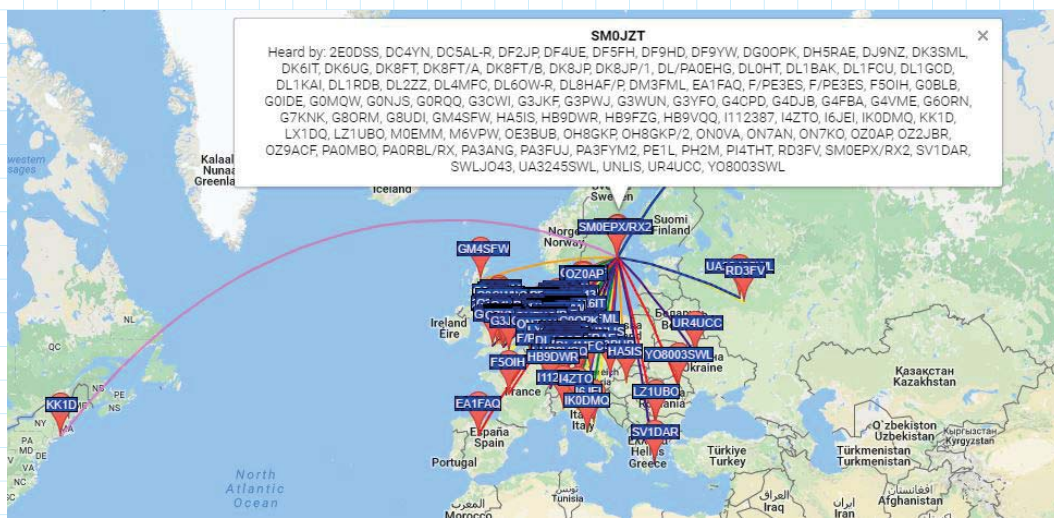

Bild 7.

Spots: SM0JZT - 10 MHz - 200mW

Compared to SM0HPL - 10 MHz - 1W

Received by: ● SM0JZT ● SM0HPL ● Both

Bild 8.

Nyheter från Yaesu!

FT-70DE **YAESU**

FT-70DE C4FM FDMA / FM 144/430 MHz
Dual Band 5W Handburen Transceiver

Den nya FT-70DE är en kompakt och mycket prisvärd YAESU System Fusion-transceiver som ger både konventionell analog FM och avancerad C4FM Digitalmod. FT-70DE ger upp till 5W hög RF-effekt, och den stora fronthögtalaren levererar 700mW ljud. C4FM har generellt bättre BER (Bit Error Rate) egenskaper än andra digitala moduleringar vilket ger enastående ljudkvalitet.
Kommande radio

2.195:-
inkl. moms

FT-65E **YAESU**

FT-65E - VHF / UHF 2 Meter / 70cm Dual
Band FM Handburen Transceiver

FT-65E är en mycket kompakt och robust konstruerad handhållen med både VHF och UHF, samt med tre valbara effektinställningar 5W / 2.5W / 0.5W för bästa batteri/prestanda. Den stora fronthögtalaren ger en hel watt klar och tydligt ljud.

1.295:-
inkl. moms

FT-25E **YAESU**

FT-25E - VHF 2 Meter Mono Band FM
Handburen Transceiver

FT-25E är en mycket kompakt och robust konstruerad handhållen VHF med tre valbara effektinställningar 5W / 2.5W / 0.5W för bästa batteri/prestanda. Den stora fronthögtalaren ger en hel watt klar och tydligt ljud.

995:-
inkl. moms

Världsarvet Grimeton står upp för radio

Vid Grimeton i Halland fascinerar radioteknik tusentals besökare varje år. De sex höga tornen avslöjar långvågssändarens stora räckvidd. Genom alternatorn - anläggningens hjärta - pulserade telegram till Amerika från 1924 och framåt. Sedan 2004 är radiostationen ett av Unesco förklarade världsarv.

AV // JOHAN MIKAELSSON

Stationsbyggnaden vid Grimeton. Foto: Magnus Nylén.

Den som färdas på E6 nära Varberg kan inte undgå att se de stora bruna skyltarna, som visar att något mycket speciellt ligger i Grimeton. Här finns ett av Unescos 1 073 erkända världsarv, den enda kvarvarande fungerande långvägssändaren i sitt slag i världen. Några kilometer från motorvägen, inte långt från byn Grimeton, skimtar radiostationens sex skyhöga torn.

— Platsen i sig är storslagen med de sex tornen, 127 meter höga, som står på öppna vidder. Oavsett om man är intresserad av teknik eller inte tycker de flesta att det är spännande att se hur historien med den tidiga trådlösa radiokommunikationen finns bevarad, säger Camilla Lugnet, vd för Världsarvet Grimeton Radiostation.

CAMILLA LUGNET är sedan 1 mars 2017 vd för Stiftelsen Världsarvet Grimeton. Foto: Hans-Christian Grusell.

När stationen började byggas 1921 var första världskriget i färskt minne. Platsen valdes med omsorg. Det skulle vara öppet mot väst, men utom synhåll från havet för att undvika beskjutning från stridsfartyg.

En första sändning med anropssignalen SAQ till mottagarstationen på Long Island i New York genomfördes i december 1924. Radiosändaren var en teknisk milstolpe. Det underströks av det faktum att kung Gustav V kom hit 2 juli 1925 för en invigning. Under andra världskriget, när den fasta trådförbindelsen till Amerika bröts, spelade stationen en avgörande roll.

ALEXANDERSONALTERNATORN. Foto: SM5-8208, Bo Samuelsson.

Alexandersonalternatorn är hjärtat i sändaren

På VLF-bandet med den extremt låga frekvensen 17,2 kHz, en våglängd på cirka 18 km, sändes meddelanden med snurrande mekanik. Hjärtat i långvägssändaren är den så kallade alternatorn, ett av den i USA baserade svenske ingenjören och uppfinnaren Ernst Alexandersons 345 patent. Sändaraggregatet består av en stark elmotor med kuggväxel samt en högfrekvensgenerator. Allt står på ett fundament av stål och väger totalt cirka 50 ton. Genom den kraftiga sändaren och de sex parallellkopp-

LARS KÄLLAND SM6NM brukar vid väl valda tillfällen, som Alexandersondagen, dra på sig sin gamla uniform när han nycklar meddelanden från Grimetons långvågssändare SAQ. Foto: SSA.

lade vertikalantennerna som står uppställda på en linje längs en sträcka på 2,2 kilometer kunde radiovågorna nå långt. (Läs om tekniken och se en kortare film på Vänföreningen Alexanders hemsida.)

När radiorör och senare transistorer såg dagens ljus blev tekniken omodern. Långvågssändarna ersattes av kortvågssändare. En av de två 200 kW-sändarna vid Grimeton skrotades, men en bevarades i oförändrat skick. Även om den hade spelat ut sin roll för telegramtrafik användes den till 1996 för att sända meddelanden till Sveriges ubåtar.

Stationen förklarades byggnadsminne 1996 och 2 juli 2004 beviljade Unesco Sveriges ansökan om att göra Grimeton till världsarv. Idag är det den enda körbara elektromekaniska sändaren i världen.

Varje år tar sig 9 000 besökare till Grimeton radiostation. Merparten kommer under sommaren då stationen är öppen alla dagar. Betalande besökare får en guidad visning.

— Vi är måna om att besökarna inte bara ska få lära sig om Grimeton utan också om vad ett världsarv är och varför Grimeton är ett världsarv.

”Vänföreningen är aktiv och fantastisk”

Långvågssändaren körs igång och kopplas upp mot antenn två gånger per år – på julaftons morgon och på Alexandersondagen, som vanligen uppmärksammas söndagen som infaller närmast inpå 2 juli. Ibland

startas den även på FN-dagen, 24 oktober, för att skicka meddelanden om fred. Vänföreningen Alexander håller i sändningarna och meddelandena författas gemensamt av de båda organisationerna.

Operatören Lars Källand SM6NM har ett förflutet som telegrafist. Han började i handelsflottan, gjorde värnplikt som radiotelegrafist i Flottan och fortsatte till sjöss och var sedan vid Göteborg kustradiostation på Onsala under cirka 35 år, där han sedermera blev biträdande stationschef. Numera är han pensionär. Maskinen startas varje torsdag utan att sändaren går ut på antenn.

— Det är ett väldigt liv när maskinen körs igång. Publikum får lurat att lyssna i där de får information om vad som händer. Sedan är det jag som ”sitter och nycklar” när det ska köras ut meddelanden i etern, säger Lars Källand.

På Alexandersondagen brukar han bära en uniform från tiden i handelsflottan. Då uppmärksammas både minnet av Ernst Alexanderson som konstruerade sändaren och invigningen. Det är den dag på året då flest hittar hit.

— Vi har en aktiv och fantastisk vänförening. De verkade för att det skulle bli byggnadsminne först och sedan Världsarv, konstaterar Camilla Lugnet.

I år kom 300 besökare på Alexandersondagen men på grund av underhållsarbete kunde sändaren inte köras på antenn. Under hela sommaren kommer många utländska

besökare, inte minst från Tyskland.

— Det kommer bussar upp varje år och de har haft stora tidningsartiklar. Även i England är de avundsjuka på oss. Alla deras stationer är skrotade sedan länge, förklarar Lars Källand.

Några ställer upp sin husbil och övernatrar, vilket än så länge är fritt. En del världsarv har för många besökare. Det problemet har inte Grimeton.

— Vi vill få fler besökare. Det finns potential att växa. Vi kan hitta nya sätt att locka hit fler yngre vuxna och familjer. Då skulle vi kunna hålla öppet hela året, säger Camilla Lugnet.

Stationen ägs av Stiftelsen Världsarvet Grimeton, som sysselsätter 14 personer, motsvarande nio heltidstjänster. Bakom stiftelsen står Länsstyrelsen Halland, Varbergs kommun och Telia Sonera. Störst är intäkterna från de kommersiella kunder som använder antennerna på området för sin kommunikation. En sjättedel av intäkterna kommer från besöksverksamheten.

— Vi skulle gärna se fler skandinaviska besökare här. Och vi vill ge dem som redan varit här en gång en anledning att komma hit regelbundet, säger Camilla Lugnet.

För svenska radioamatörer är Grimeton ett givet besöksmål att pricka av. De utgör en betydande andel av besökstalet.

Foto: Grimeton.

”Radioamatörer är vår kärntrupp”

— De är jätteviktiga och vår kärntrupp. De vet ju vad det handlar om. Allmänna besökare som inte har ett särskilt radiointresse stannar kanske 1,5 timme. Radioamatörer stannar längre.

Teknikintresserade bör gå på en visning som är mer ingående i radiotekniken. Radioamatörer erbjuder olika kringaktiviteter och det finns planer på att inrätta en permanent besöksstation. Kjell Olsson SM6CQU och Hans Palmqvist SM6LWH brukar sända från amatörstationen SK6SAQ som står i det mindre huset intill besökscentret. När någon av dem är på plats står dörren öppen. Både radioamatörer och de som inte är radioamatörer blir nyfikna och tittar in. Det skapar tillfällen att prata om amatörradio.

— Både Grimetonstiftelsen och SSA vill att det ska bli en besöksstation. Som det är nu, då vi har en station med rör, bygger det på att någon är med och startar utrustningen annars kan saker gå sönder. Om det var en modernare station med transistorer skulle det gå. Vi har också funderingar på att också skaffa en lyssnarstation, säger Kjell.

Vissa dagar är störningarna kraftiga, men stationen och antennen fungerar i övrigt bra. Under sommaren har Kjell, Hans eller någon annan från klubbarna i Varberg och Falkenberg varit på plats i princip dagligen.

— Det är trevligt få sända härifrån. Men det bygger på att det finns en operatör för att det ska bli en besöksstation. Vi diskuterar hur vi kan få in fler operatörer, säger Camilla Lugnet.

Måleri på hög nivå

Tornen slits av salta vindar och måste målas om ungefär vart 15:e år. Det görs med gammal färgsättning och en färg baserad på linolja. Verksamheten får inga offentliga driftsanslag, däremot får anläggningen som byggnadsminne statliga bidrag för underhåll. Det är ett välkommet tillskott, då kostnaden för att måla om ett enda torn uppgår till flera miljoner och är den enskilt största utgiftsposten.

En idé som skulle kunna locka fler till Grimeton är att besökarna inte bara ska kunna se tornen från marken, utan själva kunna ta sig upp på hög höjd.

— Vi får ofta den frågan. Det triggar att komma upp på höjden. Vi tänker att det skulle kunna visa arbetarnas historia, som i alla år har skrapat och målat tornen. Höghöjdsarbete är autentiskt. Även besökare kan få en känsla av att det är på riktigt.

Det är en utmaning att utföra måleriar-

AMATÖRRADIOSTATIONEN SK6SAQ ligger i det lilla huset. Den är kopplad till en log-periodisk antenn, som sitter på en mast och har formen av ett liggande V i profil. Foto: Hans-Christian Grusell.

bete på upp till 127 meters höjd. Blåser det för mycket, vilket det ofta gör, eller om det väntas regn, är det bara att ställa in arbetet den dagen. Längs Hallandskusten syns mängder med vindkraftverk, men inte här.

— Inget får byggas i för nära anslutning till Grimeton radiotorn. Det skulle förstöra värdet av landmärket. Därför ser vi inga vindkraftverk här, förklarar Camilla Lugnet.

Det händer att människor olovligen tar sig upp i tornen, ibland för att hoppa fallskärm. Hög höjd och strömförande delar innebär livsfara. Några som klättrat upp har hämtats av polis och ställts inför åtal. Riktigt så spännande ska det inte bli för besökarna. Camilla Lugnet vill inte gå in på vilka lösningar som diskuteras. Genom att Grimeton är både byggnadsminne och världsarv går det inte att göra vad som helst.

FAKTA

GRIMETON RADIOSTATION

Öppet: juni – augusti dagligen klockan 10–17, maj och september hålls öppet under helger och helgdagar, övriga året öppet en lördag i månaden.

Entré: 120 kronor (fri entré för barn och ungdomar).

Webbplats: www.grimeton.org

Ta er hit: På E6 vid Varberg finns tydlig skyltning mot Grimeton. Sommaren 2018 ska det gå att ta sig på en timme med tåg från Göteborg till Varberg och buss därifrån till Grimeton.

Se också hemsidan för Vänföreningen Alexander – Grimeton SAQ veteranradios vänner: <http://alexander.n.se>

KUNG GUSTAV V var på plats 2 juli 1925 för att inviga stationen. Vår nuvarande kung, Carl XVI Gustaf, besökte för övrigt Grimeton i samband med 75-årsjubileet och han lät också sända ett meddelande på långväg på nyårsdagen år 2000, vilket togs emot i Amerika exakt vid millennieskiftet. Foto: Grimeton.

Foto: Grimeton.

Vår historia levandegörs på Grimeton

En utställning visar Grimeton under krigsåren. Detaljer om meddelanden och vilka som använde sändaren för att skicka dem har inte dokumenterats. Klart är att antenner riktades åt flera olika håll och att inte bara Sveriges regering och försvar använde den.

- Alla använde den, inte minst utländska ambassader. Det fanns inte särskilt många radiostationer, så den hade en stark ställning, säger Camilla Lugnet.

Genom att stationen togs i drift 4 december 1924 och invigdes ett halvår senare lär det firas flera gånger 2024–2025.

- Vi har inte börjat planera firandet än. Vi koncentrerar oss på 2018 nu, även om vi förstås har en del idéer.

Det faktum att Grimeton ett världsarv är en stor anledning för många att ta sig hit. Guiderna berättar vad det innebär och att Sverige har åtagit sig att bevara det.

- Vi hade en besökare från Kina som skulle se alla världsarv under ett år. Han kom med taxi och sedan ut och ”klick-klick”. Han stannade ungefär 20 minuter, berättar Camilla Lugnet.

De flesta vill gå lite mer på djupet och stannar längre för att ta del av ett världsarv, som är något unikt och autentiskt.

- Den här historien hittar du ingen annanstans. Det är ett jätteviktigt uppdrag att informera om vad ett världsarv är. Platsen är en symbol för människans utveckling, som vi människor delar oavsett var på jorden vi bor. □

FAKTA

VÄRLDSARV

Konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv antogs 16 november 1972 av Unesco, FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur. I medlemsländer har objekt och platser inventerats och nominerats genom ansökningar till Världsarvscentret i Paris.

I nuläget finns 1073 världsarv i 167 länder. Av dessa är 75 procent i sfären kultur, 20 procent natur och fem procent en kombination av natur och kultur.

I Sverige finns 15 erkända världsarv. Det ligger på de enskilda länderna att skydda världsarven. Unesco listar hotade världsarv, i nuläget 54, som riskerar att förstöras på grund av krig, exploatering eller miljöförstörelse.

Läs mer på:

<http://whc.unesco.org/en/list> och
<http://worldheritagesweden.se>

Sommarmöte hos SM7BCX

Ett samarbete mellan SK7DX och SK7OA.

AV // SM7GIB, MATS OLOFSSON

Yngve hade sedvanligt bjudit in till sommarmöte i augusti där han öppnade upp sitt hem till oss alla från SK7DX och SK7OA. Förutom att Yngve visade sin nya antenn för 10 MHz berättade han vidare om sina andra antenner. Hans antennenpark är imponerande, för 160 meter har Yngve en vertikal på 38 meter med 80 radialer. 80-metersantennen är fyra vertikaler med eleverade radialer och en fasbox och för 40 meter har Yngve en 4 elements yagi. För 20, 17, 15, 12 och 10 meter en StepIR-Yagi. Efter att Yngve föreläst om sin antenn för 30-metersbandet och visat runt samlades alla i hans garage som idag fick

fungera som mötesrum och här tittade vi på en film om SM7BAE/Kjell SK och hans äventyr kring månstuds – EME kommunikation. Här var även Yngve, SM7BCX involverad i att bygga antenner och slutsteg. SM7BAE och SM7BCX var pionjärer i EU med att köra EME på 60-talet. Efter detta bjöds på lunch och här startade många intressanta diskussioner kring antenner, historia, planer kring riggar mm.

Tack Yngve/SM7BCX för din gästfrihet och föreläsning och tack till SM7AWQ/Christer för hjälpen med att ordna mat. ☐

Här ser vi Yngve, SM7BCX i berättar-tagen gällande sin nya riktantenn för 30-metersbandet. Fyra dipoler som hänger vertikalt och fاسas nedtill med en fasningsbox.

Vädret var inte det bästa men detta trotsade mötesdeltagarna och lyssnade aktivt på Yngves berättande kring antennen som är en konstruktion av G3PJT.

Antennenboxen/fasboxen som kopplar ihop de fyra vertikala dipolerna och antennen är för 30-metersbandet.

Några av deltagarna, från vänster SM7EYW/Torleif, SM7DKF/Ronnie, SM7AWQ/Christer, SM7FMX/Mog och SM7DAY/Fred. Tack Christer, SM7AWQ för hjälpen med att ordna maten!

850DAY

Distrikt 0 arrangerade en mycket lyckad Fieldday på Gålö.

AV // SMOWAV, SVEN-ERIK OCH SMOZEU, ANN

Första helgen i september arrangerade distrikt 0 en Fieldday vid SK0QO:s lokaler på Gålö, söder om Stockholm. Många deltagare och utmärkt väder gjorde att evenemanget blev mycket lyckat.

Amatörradio var förstås dagens tema, dessutom arrangerades en spännande tipspromenad, med allmänbildande och kluriga frågor. SK0QO stod för uppskattad catering och lotteri med fina vinster. Tillfälle gavs även att testa rävjakt. Stockholms Rävjägare hade lagt ut rävar i den omgivande terrängen. Intresset var stort bland små och stora besökare.

Senaste nytt från SSA förmedlades av Ulf SA0MEI, SSA:s kassör. Just nu finns många utmaningar för föreningen att ta tag i, som ni kanske redan läst om i tidigare nummer i QTC. Exempel på sådant är delegationsbeslut från PTS, skrivningshantering, striktare regler för hantering av medlemsregister. En ny sektion för nödsamband har inrättats med Bernt SA6RTJ som ledare. Fortsatta diskussioner om införande av instegscertifikat pågår.

Anders SM0UEI demonstrerade en preliminär version av den WebSDR som är under uppbyggnad hos SK0UX på Kvarnberget. Distrikt 0 driver projektet tillsammans med SK0UX. Kvarnberget är en utmärkt plats för en sådan mottagare, eftersom det är ett bra radioläge med låga störningsnivåer.

FRO deltog med många personer och mycket utrustning. Ljudanläggningen var till

stor nytta när vi skulle presentera verksamheten och göra deltagarna uppmärksamma på när till exempel föredragen skulle börja.

I klubblokalen presenterades två föredrag. Först ut var Karl-Arne SM0AOM som gav en intressant exposé över spektrumfrågor och frekvensallokeringen under årens lopp och vilka frekvensband som amatörerna haft och har tillgång till. Det andra föredraget presenterades av Rolf SM5HP, Ra 200 och dess historia var temat för presentationen. En del om avstörningsproblematik blev det också.

Uppmätning av antenner var populärt. Carl-Mikael SA0AZS hade kö av intresserade personer som ville få sina antenner uppmätta, med hjälp av en MiniVNATiny. På bilden (se nedan) är det en antenn till amatörTV som mäts upp. Den andra antennen i ATV-uppställningen var den klassiska burkantennen som varit med sedan Fielddayen på Gärdet (2009).

Många deltagare monterade sina egna antenner på den intilliggande fotbollsplanen. Skulle tro att det var 5–10 nya antenner monterade på SK0QO:s tomt. Någon konstaterade att mängden kablar var omfattande och undrade om det var nödvändigt med så mycket kabel för att kunna köra trådlöst!

Arrangörerna vill rikta ett stort tack till alla som ställde upp – frivilliga och leverantörerna, Limmared Radio & Data AB, Pileup AB. □

Närbild på burkantennen.

Tipspromenaden vanns av Ingemar SMODSF, till höger syns Lasse SMOFDO.

Gunnar SMOOTX demonstrerar gammal teknik, Collins, och ny teknik, Elecraft KX-3.

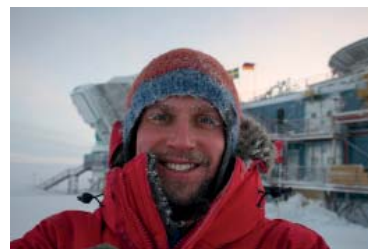
Carl-Mikael SA0AZS kontrollmåtar en antenn för amatörTV.

Yvonne SA0YLY och Ann SMOZEU arrangerade tipspromenaden, som startade vid vår Fieldday:s informationstålt, där också SSA hade sin HamShop.

QRV från Sydpolen

Svenske Daniel aktiv från Amundsen-Scottbasen på Sydpolen

I början av juni kom ett mejl med en något udda fråga till SSA kansli: Kan man möjligen få avlägga prov för amatörradiocertifikat på Sydpolen? Den svenske astronomen Daniel Michalik befann sig där, på Amundsen-Scottbasen, och skulle stanna resten av året.

AV // SM5PHU, JONAS HULTIN

Daniel hade upptäckt att basen är utrustad med en amatörradiostation, KC4AAA, vilket väckte hans nyfikenhet. Nord- och Sydamerika kunde man ofta nå på 40 meter under den fem månader långa antarktiska natten. Visst skulle det vara kul att på fritiden kunna bryta isoleringen, kanske rent av få kontakt med Sverige?

Hur hamnar man då på ett ställe som Amundsen-Scottbasen, på ”botten av världen”, som Daniel själv uttrycker det? Jo, Daniel är alltså astronom och forskar kring den kosmiska bakgrundsstrålningen och svarta hål. På Sydpolen finns ett radiotele-

skop för 90/150/220 GHz, som lämpar sig väl för sådana studier.

I ett projekt kallat Event Horizon Telescope kombinerar man observationer från Sydpolsteleskopet och tio andra radioteleskop runt om i världen. På så vis kan man öka upplösningen när man studerar svarta hål, bland annat det svarta hål som finns i centrum av vår egen galax, Vintergatan.

Optiska teleskop fungerar däremot inte bra på Sydpolen, eftersom inversionsskikt i atmosfären gör bilderna oskarpa.

På Sydpolen finns internet via satellit bara några timmar om dagen, och uppkopplings-

hastigheten är i stil med vad vi här hemma brukade ha med telefonmodem för tjugo år sedan. Allt data som man samlar in från radioteleskopet under åtta månader får lagras på hårddiskar som kan flygas ut med Herculesplan först när vintern är över. Men att vänta i åtta månader är ju ingenting, i ett kosmiskt perspektiv.

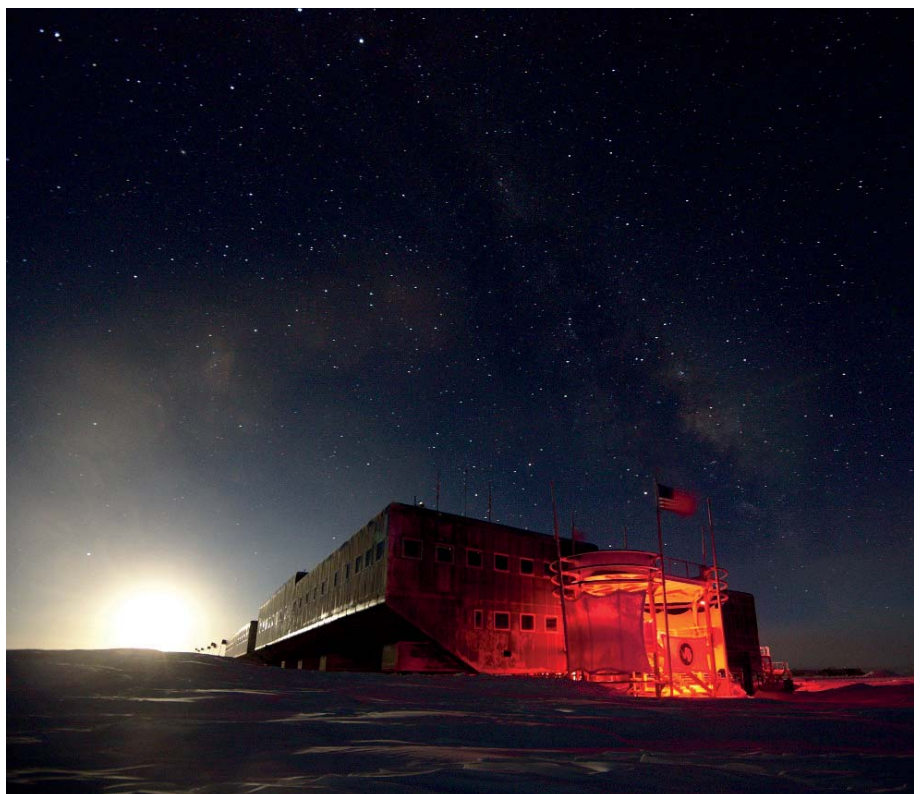
Vad kunde vi då ge för svar på Daniels fråga? Tyvärr var svaret nej, SSA har inga provförrättare på Sydpolen, inte ens en enda på hela den vidsträckta antarktiska kontinenten. Och inte heller kunde vi erbjuda möjlighet att få avlägga prov på distans.

Men amerikanskt certifikatsprov går bra att få avlägga även på Sydpolen, via videolänk. Så Daniel läste raskt in teorin och är nu stolt innehavare av amerikansk Extra Class-licens med anropssignalen AI6YI.

Nu vill Daniel ha kontakt med oss hemma i Sverige. I mitten av september gick solen upp, och den stannar uppe i sex månader. Antenn finns för 20 meter, kanske kan det bli någon öppning där? Daniel planerar att vara aktiv de första söndagarna i oktober, eftermiddag – kväll svensk tid, omkring 14243 kHz. Möjligen kommer han också att aktivera 15 respektive 17 meter.

SC40VIC

Kör signalen med anledning av att kronprinsessan Victoria i år fyller 40. Boka in dig hos Lars SM6NT!

10 OKTOBER

Sista datum för ditt förslag på kandidater till kommande val under årsmötet 2018. Läs mer på sidan 39.

Gillar du telehistoria?

Det gör vi också. Därför har vi en förening, Sveriges Telehistoriska SamlarFörening, som bland annat samlar på föremål med teleteknisk anknytning.

AV // SMOWIR, JAN WIRSTRÖM

Vi bildades 1994 av ett gäng entusiaster. Det har hittills mest blivit telefoner eftersom många har sin bakgrund från Televerket och Ericsson. Telefonen med det tjugiga metallstativet är den första serietillverkade LM Ericsson från 1892. Kallas populärt för Taxen. Den tillverkades i flera miljoner exemplar fram till 1920-talet och var en mycket stor exportframgång. Det finns relativt många exemplar kvar i världen men den betingar numera ändå ett pris på mellan fem och tiotusen kronor.

En annan storsäljare för LM Ericsson var plasttelefonen Dialog som kom 1962 och som även den blev en storsäljare runt om i världen. På vår hemsida stsf.org finns ett omfattande fotogalleri med många telefonapparater. Nu finns det många som även börjat samla på mobiltelefoner – ett nytt och spännande område. Kasta inte din gamla mobiltelefon...

Men det finns ju mycket annat som anknyter till vår telehistoria: telegrafnycklar, rundradiomottagare, TV-mottagare, fartygsradio, flygradio, militär radio och telefoni, och inte minst hela amatörradios historia. Och alla våra gamla leverantörer: ELFA med sina tidiga TV-byggsatser och konverterar för sändaramatörer, Clas Ohlson när de även sålde motstånd, rör och gamla telefonlurar, Ferrofon (Bo Palmblad SM5ZK) med all surplus från kriget, Deltron, Telko och Heathkit ej att förglömma.

Alla vi gamla signaltattare minns väl också 1000DL (telefontråd) som många nu också använder som antenntråd. Men vi samlar inte bara, vi träffas och gör studiebesök på

intressanta platser. Grimeton, SR-Radiohuset, Radiomuseet i Göteborg, Motalastationen, Näringslivshistorias arkiv, Järnvägsmuseet i Gävle, Hågelby gård, Telemuseum i Enköping, datamuseet IT-museum i Linköping är några platser vi besökt genom åren.

Vi har en egen tidning som vi ger ut fyra gånger per år. I den kan man läsa om gamla telefonapparater, bärfrekvenshistoria, hur man förnicklar gamla prylar, telefonväxlar, hur man renoverar gamla telefoner, Fröken Ur med mera.

Populära är också våra annonser där våra 180 medlemmar, kan köpa, byta och sälja teleprylar. Säljer gör vi också på våra mycket populära bakluckeloppisar. Allt detta får du för endast 150:- per år. Många av våra medlemmar är också med i SSA, Tekniska museets vänner TMV, Sveriges Radiohistoriska förening och Svenska Järnvägsklubben SJK, FRO med flera.

Vi älskar gamla prylar men naturligtvis även modernare teknik. Internet kan för dagens ungdom säkert vara en bra inkörsport till teknik i alla former.

Besök vår hemsida www.stsf.org där du kan anmäla dig som medlem. Har du frågor så mailar du till oss på info@stsf.org eller ringer mig på 070-715 67 05.

SMOWIR, Jan Wirström

SAC, 14-15 OKTOBER

Kör SSB delen, ta Sverige till segern!
Nu enligt IARU Reg. 1 HF Bandplan.
Gå in på sactest.net för information!

MER ÄN 50 000

startande i New York City Marathon.
1 år ställer radioamatörerna upp som
funktionärer vid världens största lopp.

Vertikalt alternativ

AV // SM5LIB INGEMAR FORSSTRÖM

UNDER MILLS ON THE AIR WEEKEND

fick jag problem med min G5RV som helt plötslig blev urusel på 80 mb. Det blev min mobilantenn som fick tjänstgöra som ersättare. En Moonraker AMPRO-80 fäst på ett spett och några radialer utlagda blev räddningen. Den visade sig fungera mycket bra och jag blev mäktat imponerad över dess prestanda. Lite modifieringar av den antennen med toppsprötet utbytt mot en teleskopantenn gjorde att jag kunde stämma av antennen på olika frekvenser och slippa använda en tuner eller min TS-590 inbyggda AT.

Jag blev så imponerad av antennens prestanda att jag införskaffade jag ytterligare två, en för 40 mb och en för 20 mb.

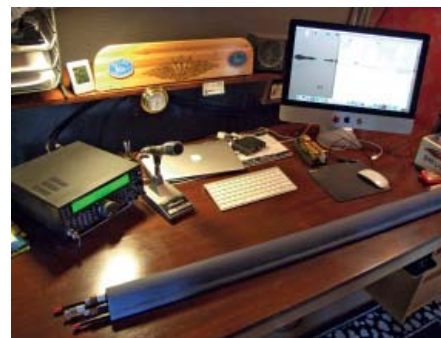
Teleskopantennen passade på gängen på de antennerna också varför deras toppspröt förpassades till "bra att ha" lådan. En liten lathund gjordes för de enskilda antennerna med mått för hur många cm jag skulle dra ut teleskopantennen vid olika frekvenser så de blev avstämda.

ETT BRA PORTABELT FÄSTE att ta med ut i fält blev ett måste och jag hittade på Bitema en parasollhållare för en spottstyver. Antennfästet monterades på en vinkelplåt som bultades fast mot hållaren, några skruvar att fästa radialerna och mobilantennen blev portabelantenn.

Antennbärare

Namnet koger är ju upptaget för bågskytta varför jag valde Antennbärare. En dylik mackapär är ett måste för att undvika krökta antenner vid transport. För att få lite ordning på antennerna valde jag lösningen "rör i rör" Ett PVC-rör som ytterhylsa med en träplugg som botten samt några VP-rör inuti, dessutom ett par mindre VP-rör fästa på utsidan. Bottenbitarna av antennerna i de inre rören och de två teleskopantennerna i ytterrören.

För att få till ett mer proffsigt utseende tapetserade jag transportören med galon. Lathunden för måtten på teleskopantennen vid olika frekvenser skall plastas in och kanske fästas på utsidan, sen återstår det att få till ett lock samt bärrem men det får ligga på framtiden. □

Útvarp Føroya 60 år

Rundradion på Färöarna startade 1957 och sänder idag över ett flertal FM-sändare och har även en sändare på mellanvåg.

Stationsbyggnaden på Färöarna.
commons.wikimedia.org Foto: Arne List

AV // SM6-8300, CHRISTER BRUNSTRÖM

Útvarp Føroya 60 år

Sent på vinterkvällar har jag ofta rattat in 531 kHz på mellanvåg för att om möjligt kunna lyssna till radion på Färöarna. Ofta har stationen hörts och ibland riktigt bra. Språket är lika obegripligt som isländskan men ofta har det sänts svensk dansmusik.

Útvarp Føroya inledde sina sändningar den 6 februari 1957 och firar följaktligen nu under 2017 sitt 60-årsjubileum. Stationen är landets nationella radio med sändningar dygnet runt till de cirka 50000 färöingarna. Verksamheten drivs i nära samarbete med televisionen. Detta innebär att många medarbetare bidrar både till TV och radio.

Liksom i många andra medieföretag kämpar man med en begränsad budget. Journalisterna skulle vilja ha större möjligheter att bevaka olika viktiga frågor som exempelvis bristerna i sjukvården (känns det igen från vårt eget land?).

Inom en nära framtid planeras ett kortare program på engelska avsett för både gästarbetare och turister. I övrigt är alla program på färöiska.

Programmen distribueras via 28 FM-sändare. För närvarande är mellanvågen inte igång på grund av tekniska problem och det är mycket osäkert om 531 kHz kommer att reaktiveras. Den sägs dock fylla en stor funktion för landets fiskeflotta.

Ny tysk station på kortvåg

Den 2 augusti 2017 loggade jag en testsändning från en helt ny tysk station på kortvåg. Stationen är helt legal och man avser att rikta sina program mot Benelux, Storbritannien och Irland. När detta skrivs är vare sig namn eller programinnehåll kända.

Stationen har fått tillstånd för frekvenserna 3975 och 6160 kHz och enligt preliminärt schema kommer de två frekvenserna att

användas två timmar åt gången.

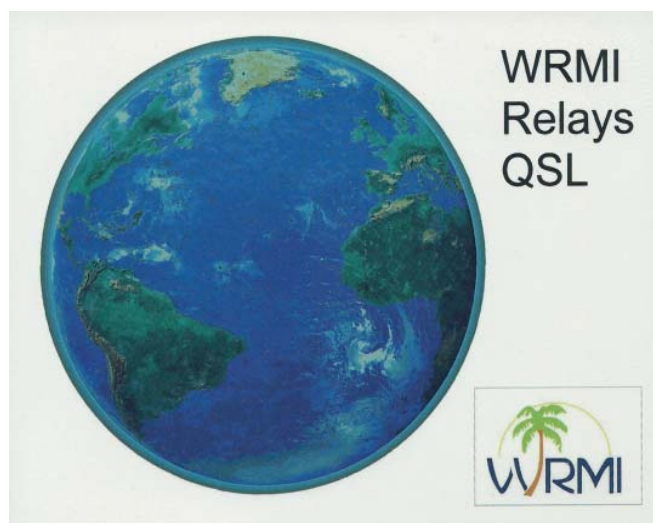
Epostadressen är:
6160@shortwaveradio.de eller
3975@shortwaveradio.de beroende på vilken frekvens man har avlyssnat.

Privat kortvågsradio i Tyskland

I jämförelse med Sverige och många andra länder tycks det vara betydligt enklare att få licens för rundradiosändningar på kortvåg i Tyskland. Exakt vad detta beror på är oklart. Nedan följer en uppställning i frekvensordning av samtliga legala privata kortvågstationer i Tyskland. Några är igång dygnet runt medan andra har mycket begränsad aktivitet.

- 3975 Shortwave Radio
- 3985 Shortwave Service, Kall-Krekel
- 3995 Radio HCJB Deutschland, Weenermoor
- 5920 Radio HCJB Deutschland, Weenermoor
- 6005 Shortwave Service, Kall-Krekel
- 6070 Channel 292, Rohrbach
- 6085 Shortwave Service, Kall-Krekel
- 6150 Europa 24, Datteln
- 6160 Shortwave Radio
- 6180 Deutscher Wetterdienst, Pinneberg
- 6190 Hamburger Lokalradio, Göhren
- 7265 Hamburger Lokalradio, Göhren
- 7310 Shortwave Service, Kall-Krekel
- 7365 Radio HCJB Deutschland, Weenermoor
- 9485 Hamburger Lokalradio, Göhren
- 15560 Shortwave Service, Kall-Krekel
- 15785 Funklust (endast DRM), Erlangen

Månadens QSL

När jag gjorde lite "research" för min förra krönika om Radio Malabo upptäckte jag att Ekvatorialguineas informationsministerium håller till i den byggnad som från slutet av 1989 användes av Radio Africa 2000.

Denna station inledde sina sändningar från Malabo den 11 oktober 1989 på FM 90,9 MHz. Senare tillkom kortvågskvartens 6910 kHz där man använde 10 kW.

Stationen drevs av den spanska motsvarigheten till svenska SIDA (Swedish International Development Agency). Cooperación Española hade fått licens från Ekvatorialguineas regering att driva en kulturell radiostation i tio år. Syftet var att höja befolkningens utbildningsnivå och samtidigt stödja olika kulturella aktiviteter. Ett annat viktigt syfte var att stärka det spanska språkets ställning i landet.

Radio Africa 2000 hade runt 25 lokalanställda men ledningen kom från Spanien.

Jag fick nedanstående QSL-kort och ett brev från stationen år 1991. Intressant nog bad man mig att jämföra mottagningen av stationens frekvens med Radio Malabos 6250 kHz.

Sändningarna var avsedda för provinsen Río Muni på det afrikanska fastlandet och öarna Bioko, Annobón, Elobey och Corisco. Det är tveksamt om Radio Africa 2000 verkligen var igång i tio år. Landets diktatoriska regim har inte alltid haft helt perfekta förbindelser med Spanien, den forna kolonialmakten.

Italian Broadcasting Corporation

På 1990-talet brukade jag lyssna till en station utanför 25-metersbandet som ofta sände non-stop popmusik med enstaka anrop för Italian Broadcasting Corporation (IBC). Ett pampigt namn för något som var en illegal sändare i ett land där myndighe-

terna uppenbarligen hade förlorat kontrollen över etermedierna.

Med tiden försvann IBC – tydligen fick de drivande krafterna bakom stationen andra intressen. Men sedan något år är IBC åter i etern och nu via Channel 292 i Tyskland och WRMI i Okeechobee, Florida, med nya sändningar på italienska och engelska varje vecka (IBC reläas av WRMI i Florida). De engelska programmen sänds onsdagar kl. 19.30 på 6070 kHz via Channel 292 till lyssnare i Europa. Inslaget består oftast av aktuella DX-nyheter och ett brevlådeprogram. Det avslutas kl. 19.55 med IBC Digital vilket är obehagligt för den oinvidge eftersom det uppenbarligen behövs speciell utrustning för att avkoda inslaget.

Somaliska från Etiopien

I Etiopien använder flera regionala radiostationer kortvågssändare med hög effekt för att nå sina ofta mycket utspridda lyssnare runt om i landet. I slutet av augusti invigdes en ny sändare i staden Jijiga i södra Etiopien. I denna del av landet är befolkningen huvudsakligen somalier.

Stationen heter Somali Regional State Radio eller Radio Deegaanka Soomalida Itoobya på somaliska (med viss reservation för stavningen). Frekvensen är 5940 kHz och effekten är 50 kW. Den rapporterade sändningstiden är 0400–0500, 1300–1500 och 1800–2000. Stationen har redan hörts i vår del av världen.

Förändringar i Söul

Lite överraskade upphörde KBS World Radio, den sydkoreanska utlandsradion, med det populära brevlådeprogrammet KBS Listeners' Lounge i och med sändningen den 2 september 2017. Uppenbarligen ingår detta som ett led i en större förändring av programutbudet på engelska. Exakt vad

detta innebär är när detta skrivs i början av september inte klart.

Sändningarna på kortvåg skall dock fortsätta och man kan nog förvänta sig förändringar både vad gäller tider och frekvenser. Jag får säkert anledning att ta upp detta ämne igen.

Tamilska från Trincomalee

Väldigt många lankeser arbetar i de olika oljestaterna i Mellersta Östern. Sedan slutet av augusti 2017 erbjuder Sri Lanka Broadcasting Corporation (SLBC) en daglig sändning på tamilska kl. 17.00–18.00 på 11835 kHz. Jag misstänker att många läsare liksom jag själv har mycket blygsamma kunskaper i detta språk men det ingår en hel del spännande musik i programmet. Det tycks vara en återutsändning av en lokal FM-station i Sri Lanka. Programmet innehåller samtal per telefon med tamilska gästarbetare i främst Saudi Arabien.

Sändarstationen ligger i Trincomalee och just för denna sändning används 125 kW vilket torde ge perfekt mottagning i målområdet. Stationen tillhörde tidigare tyska Deutsche Welle men överlämnades till SLBC i samband med att den tyska utlandsradion avvecklade sina egna sändarstationer för några år sedan.

Mellanvåg i Köpenhamn

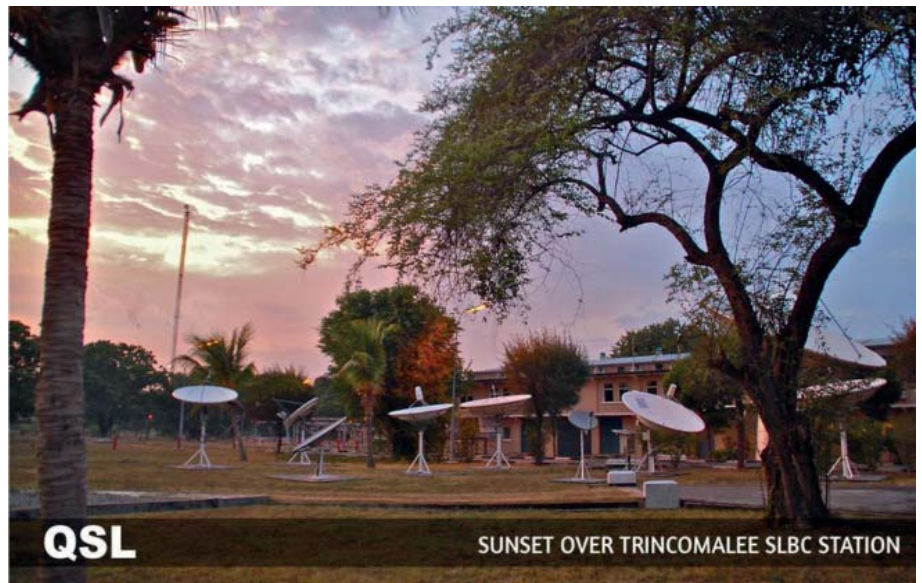
Just när alla trodde att mellanvågen var helt uträknad för rundradio i Danmark kommer nu nyheten att tre stationer fått licens för just sändningar på detta band. Enligt Stig Hartvig Nielsen (som förmodligen är inblandad i åtminstone ett av projekten) skall de tre stationerna starta inom en nära framtid.

NB24 skall sända på 846 kHz med 300 watt och blir en station med huvudsakligen talade inslag. World Music Radio har fått licens för 927 kHz med 300 watt. Eftersom Stig Hartvig Nielsen tidigare drivit en kortvågsstation med exakt detta namn kan man förmoda att han är en av personerna bakom just detta projekt.

Slutligen skall Radio 208 på 1440 kHz få oss nostalgiker att minnas epoken Radio Luxembourg som sände på denna våglängd.

Förmodligen kommer stationerna att kunna höras även i Malmö. Jag får säkert anledning att återkomma till denna intressanta

SM6-8300
Christer Brunström
Kungsgatan 23
302 46 Halmstad
christer.brunstrom@telia.com

utveckling i en kommande krönika.

Mysteriet Radio Malabo

De som följde min information om Radio Malabo i septemberkrönikan blev säkert mycket besvikna eftersom stationen har varit helt borta efter den korta testperioden på 6250 kHz. Exakt vad som hänt är synnerligen oklart men det finns nog anledning att bevaka frekvensen då och då. □

Oscilloskop 200 MHz SDS1202X-E

Senaste nytt i Siglents X-serie. Nu med 200 MHz bandbredd till ett fantastiskt pris. Super Phosfor (graderad intensitet/färg), avkodning av seriell data (UART, CAN, I2C, SPI, USB), riktiga triggmöjligheter mm mm.

2 MSa/s, 14 Mpts minnesdjup

41015609 SDS1202X-E 200 MHz 2 kanaler

4 399:-

Spektrumanalysator

Avancerad spektrumanalysator 9kHz - 2.1/3.2GHz. Heldigital MF teknologi.

10.1 tum (1024x600) WVGA display

-161 dBm/Hz Displayed Average Noise Level (Typ.)

-98 dBc/Hz @10 kHz Offset Phase Noise (1 GHz, Typ.)

Total Amplitude Accuracy < 0.7 dB

1 Hz Minimum Resolution Bandwidth (RBW) med senaste firmware

41014737 SSA3021X 2.1GHz - nu inkl TG

17 990:-

41014743 SSA3032X 3.2GHz - nu inkl TG

27 990:-

41014738 Tracking Generator (option)

ingår

Våra produkter är avsedda för personer med goda kunskaper inom ellära och elektronik. Dokumentation finns normalt endast tillgänglig på engelska.

Funktionsgenerator Siglent SDG2042X

Kraffull funktionsgenerator med två oberoende utgångar. Möjlighet till arbiträr kurvform med 1.2Gsa och 16-bitars vertikal upplösning. USB och LAN. Inbyggd frekvensräknare.

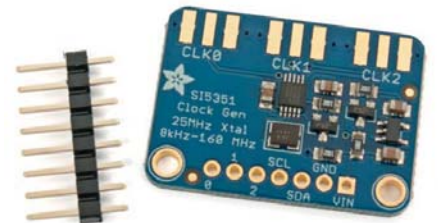
41014754 SDG2042X 40MHz 5 700:-

click boards

- Det lätta sättet att experimentera och prototypa

Moduler med olika funktionsblock, som knyts samman med mikroBUS. Gör det enkelt att addera omkopplare, LED, display, A/D, D/A, GPS, GSM, sensorer mm till valfri mikroprocessor. Shield och programexempel finns för bl.a Arduino/Genuino, Raspberry Pi och Beaglebone. Ca 180 olika moduler finns tillgängliga, och fler kommer i snabb takt.

Programmerbar klockgenerator Si5351A

Generator med tre oberoende utgångar, som vardera kan programmeras mellan 8kHz och 160MHz. 3.3V matningsspänning. 31x22mm.

41013201 Klockgenerator Si5351A 89:-

RTL-SDR

- USB mottagare för SDR
- 24 - 1766 MHz

DVB-T mottagarsticka som blivit populär för SDR (Software Defined Radio). Inbyggd i aluminiumhölje. TCXO för bästa temperaturstabilitet. Ansluts i USB-port på datorn. Kräver SDR programvara med drivrutiner (ingår ej, laddas ner kostnadsfritt)

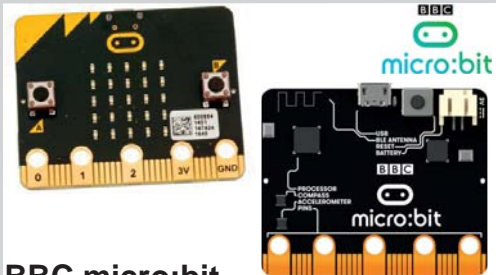
41015067 RTL-SDR 299:-

Arduino Starter Kit

Det officiella startpaketet från arduino.cc. Innehåller äkta Arduino Uno, display, motor, servo och ett flertal komponenter samt en pedagogisk bok som guidar dig igenom en mängd experiment med Arduino.

41014723 Arduino Starter-Kit 899:-

BBC micro:bit

Utvecklingskort för utbildning och experiment. Bluetooth LE, kompass, accelerometer, LED matris mm. Ett flertal utvecklingsmiljöer finns att tillgå kostnadsfritt.

41015354 BBC micro:bit 199:-

Arduino Uno rev 3

Det äkta grundkortet i Arduino-serien. Baserad på ATMEGA328 processor. Anslutes till din PC via USB.

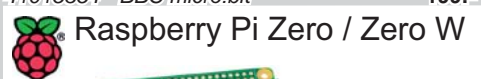
12200029 229:-

Kabelferriter

Används för EMC/RFI avstörning samt för koaxialbaluner.

Art.nr	Typ	Pris/st
41004621	För kabel \varnothing 4.5-6.0mm	39:-
41010164	För kabel \varnothing 8.5-10.5mm	69:-
41004622	För kabel \varnothing 10.5-12.5mm	49:-

Raspberry Pi Zero / Zero W

Vi har dom!

41015523	Pi Zero board	57:-*
41015524	Pi Zero W board	114:-*

* max 1 kort per kund

SEDAN
2004

electro:kit

Tel: 040-298760

www.electrokit.com

Moms ingår. Frakt tillkommer - från 29:-.

Se hemsida för detaljer.

Reservation för ev fel o ändringar.

byggsatser
komponenter
mätinstrument
lödverktyg
tillbehör

- Rätt pris till alla - utan rabattkoder
- Alla produkter på eget lager i Sverige
- Snabb leverans
- Säkra betalsett
- 30 dagar öppet köp

YOTA 2017 genomfördes i Storbritannien, några mil norr om centrala London på Gilwell park. En fantastisk upplevelse med många roliga aktiviteter och många nya bekantskaper samt upplevelser som man tar med sig resten av livet. Låt oss presentera ett axplock av de minnen vi tar med oss från YOTA 2017.

AV // SA2BLV, PETER LUNDBERG, SA5ODJ, OLIVER DJURLE OCH SAOKIM, KIM STRINNHOLM

YOTA 2017

www.ssa.se/ungdom/yota-youngsters-on-the-air/

Vad är YOTA?

YOTA - YOUNGSTERS ON THE AIR vet alla att det är en förkortning som kan användas när ungdomar ger sig ut på banden. IARU Region 1 har en YOTA-grupp som varje år bland annat arrangerar ett YOTA-läger för ungdomar i hela region 1. På YOTA:s hemsida skriver de;

”What is YOTA?

YOTA (Youngsters On The Air) is a group of young radio amateurs from IARU Region 1. Most of us are under the age of 25. Each year we get together in different European countries to spend some quality time. Not only just having fun and playing games, we come up with new ideas, new projects, plans for the future, etc.”

Syftet med YOTA är alltså att föra ungdomar tillsammans. För oss ungdomar att få träffa varandra, lära känna andra med samma intresse och knyta kontakter världen över. Allt detta under en vecka genom massvis med roliga aktiviteter, utflykter och givetvis köra radio tillsammans.

Första 24 timmarna

Vi anlände till Gilwell park som ligger nära Chingford i norra London sent lördag den 5 augusti och började med att pricka av oss och ta emot varsin informationsfolder samt den officiella YOTA 2017-tröjan. Hungriga och trötta förberedde vi sedan rummet i

väntan på middagen. Efter middagen var det en kortare presentation där det bland annat förklarades att teamen skulle bli indelade i mindre grupper med runt sex team i varje grupp.

Söndagen var intensiv med många aktiviteter och en visit till London. På kvällen var den internationella kulturkvällen där alla teamen från runt 30 länder fick duka fram och presentera typisk mat och dryck från sina respektive kulturer. Det var en mycket trevlig kväll där man fick möjlighet att samtala med alla och prova många nya specialiteter, allt ifrån lagrade ostar, choklad och godis, till kaviar och nudelsoppa.

På Sveriges bord fanns det bland annat köttbullar, knäckebröd, tunnbröd, kaviar såklart, Djungelvrål, bilar och så vidare men det var tyvärr inte allt för attraktivt.

GB17YOTA SES – Special Event Station

Låt oss gå in på det Ni alla är mest intresserade av, shacket som vi har opererat! Det fanns sex stationer i shacket som kopplades på till någon av de antenner för 70 cm, 2 m, 6 m, 17 m, 20 m, 30 m, 40 m och 80 m som fanns att tillgå. Det var blandat mellan dipoler, yagis och cobwebs. Stationerna som användes var K3:or, 756 pro III, IC-7300 med flera.

Stegen var enbart transistorsteg LDMOS, bland annat Elekraft KPA500 som kördes med Englands högsta tillåtna effekt 400 W.

De flesta antennerna är permanent stationerade på Gilwell park. Stationerna och annan utrustning tillhandahölls av cambhams: www.camb-hams.com tillsammans med ordinarie stationsansvarig för Gilwell parks stationer.

Under veckan har shacket använts både under planerade aktivitetstider för en grupp åt gången och har även varit tillgänglig för bokning från 06 på morgonen till 01 på natten under de tider då inga aktiviteter var planerade där. Alla som opererade i shacket använde GB17YOTA-signalen och det var ständigt högt tryck att få kontakt med oss och många pile-ups, vilket var väldigt roligt!

Under veckan så har folk i shacket upplevt sitt första QSO, första pile-ups, första QSO:n med digitala moder, slagit personliga rekord och mycket mer. En gemensam nämnare är nog att alla har utvecklat ett större intresse för amatörradio.

Totalt lyckades alla ungdomar tillsammans samla ihop drygt 10 500 QSO:n, varav enbart britterna över 1 500 tillsammans. Det var en

intern tävling om vilket land som körde flest QSO:n och många tog det seriöst medan majoriteten av deltagarna lade mer tid på

Vi har aldrig upplevt amatörradio

”YOTA har varit en fantastisk upplevelse att inspirera oss ungdomar till amatörradio och alla dess olika sidor. Det är aktiviteter likt YOTA som bidrar till ungdomars intresse för hobbyn!”

att träffa nya vänner och knyta kontakter. Personen som tog flest QSO:n, 700 st, träffade vi för första gången under sista kvällen när de hade stängt shacket. Det var runt 80 ungdomar som skulle samsas om 6 stationer vilket gjorde att det blev trängsel kring stationerna. Vi svenskar hade en ytterst ”lagom”, svensk mentalitet. Med innebörd att vi beamade mitt in i Europa för att jobba tyska pile-ups och sedan beama 20–30 grader och knyta några Sigurd Martin kontakter och hälsa hem innan vår tidsbokning i shacket tog slut. Stort tack till alla som tog sig tid att köra GB17YOTA. Har ni inte redan hämtat ut era diplom på RSGB:s hemsida så är det hög tid.

ISS kontakt

Organisationen ARISS, Amateur Radio On The International Space Station hade bokat och planerat en kontakt med Paolo Nespoli, astronaut på rymdstationen ISS. Kontakten var planerad in i minsta detalj och vid kvällen för kontakten hade ARISS teamet spenderat dagar på att sätta upp antenn och utrustning i ett stort tält samt testkört utrustningen om och om igen. Det tar 90 minuter för rymdstationen att ta sig ett varv runt jorden och rymdstationen behöver vara nästintill rakt ovanför oss för att lyckas få kontakt vilket gav oss 9 minuter att upprätta kontakten på. När klockan för våra 9 minuter startade lyckades vi få nedlänk med HAM-TV men något var fel så vi fick tyvärr inte audio från Paolo.

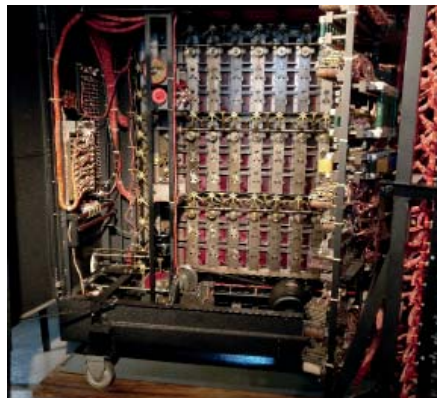
Stressen hos ansvariga från ARISS var påtaglig men han ringde ett par hektiska samtal till Houston och lyckades för första gången i Storbritanniens historia få klar-tecken för ett till försök 90 minuter senare

när stationen passerade över oss igen. Denna gång var det enbart sju minuter till förflöende eftersom den inte längre passerade rakt ovanför oss. Andra kontaktförsöket användes backup systemet på 25 watt som tillhörde den ryska delen av stationen och denna gång fick vi audio men ingen HAM-TV. Det var en häftig upplevelse som var mycket uppskattad av alla teamen.

Bletchley Park

Under veckan arrangerades det besök på olika ställen runt om i London. En av sevärdheterna var Bletchley park där brittena knäckte enigmakoden. Vi fick se utställningen från andra världskriget samt de dekryptologiska instrumenten.

Utöver denna utställning visades även radioshacket, som låg i byggnaden intill, GB3RS.

Besöket blev kort och intensivt eftersom vi senare på dagen skulle köra den brittiska versionen av SOTA, det vill säga SOTA i regn och tjock dimma med en gnutta åska. Vi hade önskat att vi haft mer tid på Bletch-

ley park så vi kunnat besöka datamuséet med Colossus-datorn.

Sammanfattningsvis

Under lägret fick vi många nya vänner att samarbeta med under lägrets alla aktiviteter samt dela många skratt tillsammans framför radion. När vi lämnade lägret var det många farväl att ta till alla nya kompisar vi lärt känna. Redan på vägen hem började vänförfrågningar rulla in på alla sociala medier och än idag håller vi kontakt med vänner vi träffade på YOTA.

Utän tvekan så är YOTA ett mycket vinnande koncept där vi träffat många vänner, haft väldigt kul och tillsammans utforskat vad amatörradio har att erbjuda!

Det har varit ett givande och roligt läger som har inspirerat oss i vårt fortsatta intresse för hobbyn. Det har pågått så mycket mer än de aktiviteter som nämnts ovan och skulle vi ta upp allt vi varit med om hade vi behövt en hel tidning. Ni har fått läsa några utvalda godbitar från de anordnade aktiviteterna och vi hoppas att ni funnit det intressant att få lite insikt i vad YOTA har att erbjuda ungdomar som är intresserade av hobbyn.

Eftersom det inte är några förkunskapskrav för att delta på YOTA fick vi vara med när flera kamrater tog sina första QSO:n på radion och hjälpa varandra jobba genom sina första egna pile-ups. Det finns inget annat sätt att uttrycka sig på gällande hobbyn som: **YOTA har varit en fantastisk upplevelse att inspirera oss ungdomar till amatörradio och alla dess olika sidor. Det är aktiviteter likt YOTA som bidrar till ungdomars intresse för hobbyn!** □

så levande som under YOTA 2017!

Vågutbredning via troposfären, sista delen, del 4

AV // SM6CEN, HÅKAN BERG

Vi har tidigare beskrivet refraktionsindex och villkoret för att vi skulle få superrefraktion. Vi kunde konstatera att vi behövde stora ändringar i dN/m och att det sammanfaller med temperaturinversioner. Förra gången tittade vi på just inversioner och beskrev lite olika varianter. Nu skall vi mera i detalj titta på dessa fenomen.

Radiation Inversioners

Inversion skapad genom att utstrålning från jordytan går snabbare än från luften strax ovanför jorden och är den vanligaste orsaken till att inversioner uppstår. Dessa skapas över land och vatten på kvällarna genom utstrålning. När solen går ner börjar jorden avge värme tillbaka till rymden.

Luften allra närmast jordytan kyls då också av, medan luften högre upp relativt sett inte kyls av lika snabbt och därför håller en högre temperatur än luften längre ner. Denna avkylningsprocess fortsätter under i stort sett hela den mörka delen av dygnet. Inversion blir mer utpräglad och tjockare allteftersom avkylningen fortlöper. Om luften nära marken kyls av till daggpunkten uppstår dimma.

Denna typ av inversion förekommer under alla årstider, men den är mest vanlig under sommarhalvåret då marken är som mest uppvärmd genom solinstrålning under dagen.

Lugna väderförhållanden med högtryck och helst också molnfri himmel är bra förutsättningar för att dessa inversioner skall uppstå. Moln hindrar utstrålningen från marken genom att reflektera och låsa in den utstrålade värmen. Vindar brukar också störa uppbyggnaden av denna typ av inversioner. Vinden blandar de varma och kalla luftlagren och förhindrar uppkomsten av en bra inversion.

Det måste också påpekas att goda konditioner vid gryningen är denna typ av inversion som fortlevt och ibland är som mest utpräglad vid gryningstimmarna. Att solen går upp förbättrar inte konditionerna eftersom luft inte kan värmas direkt av solens relativt kortvågiga strålning utan luft värms huvudsakligen av jordytan som strålar ut mer långvågig värmestrålning efter att ha absorberat den mer kortvågiga solstrålningen.

Radiation inversion kan vara rätt så lokal, den är känslig för topografi, vegetation och lokala vindar. Kolla gärna en försommarkväll

hur konditionerna avsevärt kan förbättras om du bor vid kusten och sjöbrisen avtar strax efter solnedgången. Både sjöar och berg kan förhindra att inversionen byggs upp. Det händer också att man kan tycka att alla förutsättningar för en inversion är uppfyllda, men det blir ändå inte något riktigt lyft i konditionerna. Detta beror då på hur mycket luftfuktighet vi har för tillfället. *Radiation inversioners* har sina begränsningar enligt ovan, men är ändå de som ger oss hel del förbindelser utöver de vanliga avstånden.

Inversioner skapade i högtryck

Användbara och ofta mycket stabila, långvariga och med möjlighet till långa avstånd skapas ofta i samband med vissa typer av högtryckssystem. Luften inom ett högtryck expanderar utåt från centrum och luften där fylls på med nedåtgående luft uppifrån. I samband med att den nedåtgående luften pressas mot jorden komprimeras den. När luft komprimeras stiger dess temperatur. Den nedåtgående luften är på grund av sitt ursprung i den högre atmosfären mycket torr. Kall luft kan inte innehålla mycket fuktighet även under mättade förhållanden. Under vägen nedåt finns heller inga ytterligare källor av fuktighet. Två eller kanske till och med tre olika inversionslager över varandra upp till cirka 3 000 meters höjd kan vara möjligt i välutvecklade högtryck. Den lägsta inversionen är den som normalt är bäst för vågutbredning på VHS/UHF. Denna brukar stabilisera sig mellan 500 till 1000 meter men kan ibland gå ända ner till jordytan under den mörka delen av dygnet.

De högtryck som har de bästa förutsättningar för den typ av inversioner finns främst under sommar och höst. Vi har de tidigaste under slutet av maj när rätt förhållanden bildas över Nordsjön och normalt har vi alltid denna typ av högtryck ända fram till september – oktober.

De som ligger under sensommaren och hösten är mer typiska för denna typ av

utbredning, medan de på försommaren ofta har inslag av radiation inversion, det vill säga inversion bildad av värmeutstrålningen från jordytan.

Vädret under ett högtryck känner vi väl till. Det är vanligtvis klart, men avgaser, damm och andra föroreningar och vattenånga fångas ofta upp av de lägsta av inversionerna. Detta kan ibland få formen av dis eller dimma. Man kan också ofta vid solnedgång se ett brunfärgat band vid horisonten som ett tecken på en inversion. Under dagtid motverkas strömmen av nedåtgående luft av uppåtgående luft som är uppvärmd av solinstrålning mot jordytan. Resultatet blir bulliga cumulusmoln. När solen går ner förlorar jorden snabbt sin värme och den uppåtgående luftströmmen avtar snabbt. Den nedåtgående luftströmmen tar över och på vägen ner värms luften ytterligare när den komprimeras. Och den varma luften tömmer cumulusmolnen på fuktighet och de försvinner till och med före solnedgången. Under kvälls- och nattimmarna förstärks sedan denna inversion och om vi också har klar himmel kan vi också få utstrålningsinversioner att bildas.

Varmfronter

En varmfront associerad med ett lågtryck kan ibland producera inversioner som ger möjlighet till långa avstånd under en mycket begränsad tid. Lågtryck rör sig ofta i hela familjer längs en bana från sydväst till nordost. Först kommer en varmfront, som åtföljs av en sektor med ofta mild och fuktig luft, dessa följs sedan av en kallfront. Den inversion som bildas i dessa sammanhang förekommer i området med mild och fuktig luft, den varma sektorn. Mild och fuktig luft rör sig mot norr nära jordens yta. Ovanför dessa rör sig ofta mycket snabbt varm men torr luft från sydväst. I mötet mellan dessa två vindar, mild och fuktig undertill varm och torr längre upp skapas en relativt tunn inversion på cirka 1 000 meters höjd. Inversionen kan ibland förstärkas just efter

solnedgång när jorduppvärmning och de lokala vindarna upphör. De mest troliga förhållandena uppträder i den västra delen av den varma sektorn och relativt nära kallfronten.

Den naturliga utbredningsriktningen blir också då parallell med kallfronten, det vill säga i någon form nordsydliga förbindelser. Denna utbredningstyp förekommer relativt ofta men varaktigheten är ofta bara några timmar på grund av den stora dynamiken i denna typ av vädersystem. När kallfronten kommer för nära har vi alldeles för turbulenta förhållanden för att inversionen ska kunna bestå.

Avdunstningsinversioner

Alla de tidigare möjligheterna för att inversioner skulle kunna uppstå har berott huvudsakligen på temperaturen som skapat förhållanden för superrefraktion. Luftfuktigheten spelade bara en biroll. Superrefraktion skapad av avdunstning (evaporation) beror huvudsakligen på luftfuktighetens förändring med höjden. Denna typ av inversion skapas bäst över vattenytor då ytemperaturen börjar närma sig 30° C. Luften alldeles över vattenytan blir snabbt mättad på vattenånga på grund av avdunstningen, medan luften några meter längre upp inte håller nästan något vatten alls. Många gånger håller sig inversionen bara några meter ovan vattenytan, men ofta kan den nå betydligt högre med hjälp av svaga vindar exempelvis.

Denna typ av inversion har ibland på grund av hur den är belägen nära vattenytan med liten höjd, en undre gränshöjd vilket gör att endast mikrovågssignaler ibland kan erfara superrefraktion.

Som framgår av hur den bildas är den dagtids fenomen. Här på västkusten är det mycket vanligt under sommarmånaderna med denna typ av utbredning över Kattegatt och Skagerack. De mikrovågssyrfar som installerats på norra Jylland och i södra Norge är utmärkta referenspunkter när man vill studera denna utbredningsform. Man kan också många gånger se hur man från att under dagtid har haft fina övervatten-konditioner mellan exempelvis vår västkust och Danmark via denna typ av inversion, plötsligt strax efter solnedgången försvinner signalerna drastiskt.

Man kan se signalreduktioner i storleksordningen 60–70 dB på några minuter. Men sedan kanske efter en halvtimme eller så är signalerna tillbaka, men på grund av att utstrålningsinversioner har bildats i och med att solen gått ned. Har man inte mikrovågsriggar kan man också studera

detta på danska TV2-signaler som ligger på UHF-bandet.

Resonemang

Som synes finns det en del olika mekanismer som kan skapa bra förhållanden för vågutbredning på VHF/UHF. Vill man lära sig mera om detta får man försöka skaffa sig större kunskaper i meteorologi än vad jag har hunnit med att skaffa. Det finns fortfarande en del ytterligare fenomen som man kan diskutera, men dessa är de mest utpräglade som vi kommer i kontakt med. Med detta avslutar vi denna serie om vågutbredning i troposfären. Kommentarer till mig. Delar av textmassan har jag översatt från andra, men ändå försökt lägga in mina egna kommentarer och erfarenheter för att känna att det stämmer med vad vi upplever på våra högre frekvenser. □

Tidigare delar av denna artikelserie återfinns enligt följande:

- Del 1 QTC nr 6 2017, s. 20
- Del 2 QTC nr 7/8 2017, s. 26
- Del 3 QTC nr 9 2017, s. 32

Sporadiskt E-säsongen på 144, 2017

Sporadiskt E säsongen 2017 följde ”plan” och vi fick vår första öppning i slutet av maj. Sedan kom en fin period i juni fram till midsommar med öppningar i stort sett varje dag. Speciellt minnesvärd är 16 juni med två öppningar dels förmiddagsöppning som aldrig verkade ta slut med QSO mellan OH1 och 4X som exempel. Stora delar av SM kunde köra upp till SM4/5 och framför allt mot SE. Sedan kom en eftermiddag/tidig kvällsöppning som gynnade norra delen av SM bättre med QSO:n upp till SM3/OH6. Man räknar med att cirka 3000 QSO:n kördes på Es den dagen.

Efter midsommar dog Es-aktiviteten på 144 och endast ett fåtal dagar rapporteras med öppningar under slutet av juni och juli. Totala antalet timmar Es under juni ligger över medeltalet för de senaste åren men når inte upp till det fantastiska året 2010 med askmolnet från Island. Den svaga avslutningen gör att 2017 hamnar någonstans runt medelvärde avseende antalet Es-timmar i Eu, dock bättre än både 2015, 2106 och katastrofåret 2014. □

I KORTHET

KOMMANDE METEORSKURAR

Under september och oktober ligger antalet sporadiska meteorer runt maximum under året. Det finns dessutom några mindre skurar i oktober som gör att det går ganska lätt att få ihop några QSO:n.

9 oktober - Draconiderna

Ativa 6–10/10 med beräknat max 9/10.

21 oktober - Orioniderna

Aktiva 2/10–7/11 beräknat max 21/10.

I mitten av november kommer den spektakulära skuren Leoniderna. Vissa år fantastisk andra år märks den knappast av. Detta sammanfaller med hur nära jorden går igenom resterna av kometens passage. I det här fallet 55P/Tempel-Tuttle. Vissa år missar jorden helt enkelt grusspåret andra år hamnar vi rätt i grustaget. 17 november är ett lämpligt datum är bevakna. Prognosen för aktiviteten är måttlig till låg för Leoniderna 2017.

VÄRLDSREKORD

Nytt världsrekord för 10 GHz regnscatter, 1127 km!

DK3SE (JN37UP) och IK7UXW (JN80XP) hade den 6 augusti 2017 ett QSO på 10 GHz via regnscatter. Avståndet mellan de två stationerna är 1127 km! Det måste ha varit regnmoln på en hög höjd (teoretiskt i storleksordningen 12 km!). Det råder ingen tvekan om att molnet måste ha varit på hög höjd, men som vid tidigare rekord är förmodligen tropo med i spelet då mycket av vägen gick över vattnet över Adriatiska havet. www.youtube.com/watch?v=CriyHZEOxdQ&feature=youtu.be

ENGELSMÄNNEN BYTER REGLER I UKAC.

Under ett antal år har det förekommit en delvis högljudd debatt om vilket poängsystem som ska användas för RSGBs VHF/UHF UK aktivitetstester. Man satte samman en grupp av erfarna VHF contesters för för att föreslå alternativa poängsystem. Man föreslog två system dels en variant av nuvarande system och dels det system vi använder här i Norden.. Efter omröstning blev resultatet att den nordiska varianten fick 77% av rösterna.

Detta innebär att man i från 2018 kommer att ha samma poängsystem som vi. Huruvida man fortsättningsvis kommer att fortsätta med löpnummer framgår inte, men troligtvis är det så.

**Comments - August
NAC 50 MHz - August 2017**

SM5EPO Bygger om i masten så alla antenner nertagna för tillfället. Körde testen med min horisontella loop för 80m och uppåt. Det gick till och med att köra meteoscatter. Bättre resultat än väntat. 73 de PeO

NAC 144 MHz - August 2017

SK0EN God aktivitet och något över normala konds österut.
SM4LMV Kul att köra NAC test igen, tyvärr så började batteriet ge upp efter 3 timmar.
SK5EW En trevlig tillställning. Enda smolket i poängbägaren var att vi inte nådde fram till OH6NG. En OH-station gav aurorarapport till en motstation, men här hördes ingenting av något norrsken trots envist sökande med antennen.

SK6QA Trevlig afton med bra aktivitet 73 de hdy, xtv
SM6EHY Ant 80m dipol! Lite tropolyft. Hörde SM7DTE, LA0BY.
SM6SCM Provisoriskt 4 meter galvat rör på balkongmen me en 6 ele Vårgårda. testen tog sig bra blev allt roligare MEN var tvungen att riva vid 22-tiden för grannsämjans skull och så skulle jag upp för ett tidigt arbetspass onsdag morgon. Riktigt trist när det inte på QSO var nån brist. TX all de Göran

SM6USS Körde de jag hörde, inkl SK7MW Kul Inte dåligt kört på en vikt dipol :-)
73 de Dennis
SB7W/3 körde remote från sm3 på en duobands pinne och ca 50W ut.
SK7CY Statiskt regn i två långa perioder där vi missade många stationer Annars gick det hyfsat trots låg aktivitet i DL.

SK7JD Då var vi igång igen efter semestern, hade inga stora förhoppningar ikväll med åskvarningar mm. Men hoppas första timmen rasade QSO'na in och det roliga var att det var en massa? SM6:or som har upptäckt att det finns en östkust i Sverige också. Bra. Det blev SSB-qso med LA, OZ, SP, ES och OH. Som tur är har vi en duktig telegrafist i SM7HQD (vi har fler) och det slår allrdig fel, börjar jag ratta runt för att hitta SSB stationer så dyker det alltid upp en okörd CW-station. Kan det vara ett Tecken? OK. Jag glömde att säga att vi slog nytt rekord från vårt nya QTH, Stena Arena, de som är Speedway intresserade vet var vi håller till. 39 QSO 25 rutor och 24205 poäng. Nu har jag nog fyllt platsen för vad de får in i QTC. Vi är lika aktiva på 70 cm men med lägre effekt 50W input. Kvällens OP's SSB och skaparen av detta dokument SM7NST, CW SM7HQD (vi saknar dig Lasse) och SM7UZD. En sista reflektion är varför är det inte fler som kör VHF tester, det behövs inte så avancerad utrustning för att vara med. SLUT.COM

SK7MW Intressant test med ett tungt regnväder de första timmarna - efrått lyfte det lite med några nya LY,ES i loggen - ODX ES5PC, funkar varje gång - tack Viljo :-). Nästa vecka på 70cm - då blir det conds, det har vi beställt! 73sss o må solen lysa på oss!

SM7LCB Hej, Provade NAC 2m med mina 2W/6el. Tittade lite på KST för eventuella QSO-möjligheter samt mycket rattande över bandet. Dock svårt att hitta lätta QSO men ett antal kom i loggen i alla fall. Dock blev det att stänga pga av att internet-förbindelsen blev dålig av någon anledning. Man får vara nöjd med det lilla. 73 de ULF/LCB

NAC 432 MHz - August 2017

SK0EN Bra konditioner och hög aktivitet, speciellt första timmen. Kustnära OH, UA1, UA2, ES, YL, LY och SP var mycket starka. En av dom roligaste testerna på länge.

SK1BL Första NAC 432 för min del på säkert 10 år. Det var kul att få vara med igen i synnerhet med tanke på vilka fina signaler det var från OH och ES! 73 de Eric - SM1TDE

SK3MF Åratal sen vi körde en 70-test, ett syntesfel i riggen var tvungen att fixas annars tyx allt funka som förr. Bra sigs över vatten.

SF6X Konditionsfritt, men trevligt ändå + en del mygg som hälsade på

SM6SCM Vädrets makter gjorde att jag fick nödköra på reservrigg och vertikal duobandsantenn. Extremt trögt och dämpat MEN nöjd med 3 QSO och tre rutor. TX all de Göran

SK7JD Mycket rolig test ikväll med bra konds öster ut. Kanon signaler från OH, ES, YL, LY och Kaliningrad. SK7JD med NST, HQD och KUQ vid sparkarna tackar för alla fina kontakter.

SK7MW Seg Tillställning här i södern men hyfsade signaler ibland :-)

NAC 1296 MHz - August 2017

SK0EN Över normalt mot SM2, OH och ES. I övrigt normala konds
SM0KAK Kör med yagiantenn för 144Mhz. QSO med SM7LCB lyckades nästan!
SM0NZY Kul med 23cm test. Minst -30dB loss i Rx... To be fixed to next time. / Patrik

SM4HFI/P Utflykt till Snöberget på Dala-sidan väster Hofors, vändplan på ca 290 möh, med elverk och TS-2000 som MF på 28 MHz till transvertern från DEM ca 50 W ut. Fel på ugnen till lokaloscillatorn i transvertern gjorde att jag halkade runt ca 5 kHz beroende på hur mycket jag sände. Annars fungerade det bra, förutom att få OH svarade på CQ. CQ-maskinen på CW gick nog ca halva tiden.

SK5EW Hade lite radar-frtzz söderut vid ett par tillfällen.
SM6VFZ Bättre sigs än vanligt men inga DX för mig.
SK7MW Mycket kraftigt regnväder över Danmark gjorde signaler svaga på det hållet - annars gick det bra men mycket Radar!

SM7LCB Hej, kom till QTH en timme innan testen och status på stationen var mycket okänt så man fick böra felsöka samtidigt som man lastade av bilen och fixade igång vatten mm. Felsökning av stationen blev som väl var lättsam då allt fungerade av radio och datorer. Problemet var att en VLAN-enhet saknade el pga att en avslutningskontakten till en sladdosa var kopplad till själva dosan där även VLAN-enheten var inkopplad. Magnetfältet var dock för svagt för att driva VLAN-burken. Väl omkopplad till elnätet så blev det fart på utrustningen och internetkopplingen. Testen bjöd på bra lyft över havet med den del bra QSO mot OH, ES, YL och LY. Dock inga SP i loggen. In i loggen kom heller inte Lasse/KAK med sin 2 m yagi även om jag tidvis hörde honom mycket bra men med fel information. Blev lite mycket lokator och för lite rapport men bättre lycka nästa gång eller också får han skaffa sig en antenn för det aktuella bandet. 73 de ULF/SM7LCB

NAC Micro - August 2017

SK0CT QSO med SM0RPT/p var via reflex i hög mast ca 300m från honom. Mot SM0ERR har vi en lövträdstopp. Därför blir signalen nästan lika stark när vi riktar mot några av klubbens andra master (som inte är skymda av trädet). Mot SK0EN har vi på linje först två master, och sedan två talltoppar. Osäkert om masterna hjälper. De senaste 3 testerna har det varit svårt att genomföra QSO pga svaga signaler. Tallararna ser gamla ut, men har kanske ändå växt lite. 73 de SM0KAK Lasse

SM6EAN/P För kraftig vind för mer exklusivt QTH, fick bli Kyresund på Tjörn. Kul att SM6XTV, Henrik, hängde på. QRV 1,5 timme...solen går ju ner tid igt. Testade med SM6AFV/P i Glommen på 24GHz (130km) men CONDX uteblev. Endast några dittar slapp igenom denna gång.

SM7ECM Sämsta resultatet i år
SM7LCB Hej Låg aktivitet denna afton på testen så det blev inte många QSO men det var ju inga conds heller så vad missade folket? Kul med 9 cm QSO mot slutet med Lennart/SM3BE så man i alla fall fick ett QSO per aktivt band i loggen denna afton. 73 de ULF/LCB

NAC Open Tuesday - August 2017

SK0EN Något över normala konds, men låg aktivitet.
SM6VTZ Hej! Låg aktivitet, men kul med SP2MKO och SP2HHX. Nästan bara 144 då en styrkabel skall tillverkas för masten för 70/23. Kul att vara igång även hemifrån.

SM7HGY Första testen efter översynen av kablar och antenner. Trevligt småprat!

Perseiderna 2017

Perseiderna är tillsammans med Gemini-erna och Quadrantiderna samt kanske någon ytterligare skur högtid för oss som kör meteor-scatter. Maximum på Perseiderna har passerat och man kan uppskatta att det inföll natten mellan 12 och 13 augusti, troligen ganska tidigt på småtimmarna. Skuren började lite tveksamt med inte så många goda stenar dagarna innan maximum. Dock satte den bra fart 10:e och 11:e för att sedan bara bli bättre och bättre. Som vanligt avtog de snabbt efter maximum. Även aktiviteten bland amatörerna brukar gå ned, så på eftermiddagen den 13:e var aktiviteten inte så hög även om skuren var klart användbar fortfarande för försök med

långa avstånd exempelvis.

Aktiviteten på skuren har varit bra med många långa burstar, typ 30 sekunder eller mer. Även antalet stationer igång förefaller ha varit stort. Fler än förra året tycker jag det verkade som.

Här hördes TF, OY, två expeditioner på EI, många ryssar har varit igång, många UA1:or inte bara från KO59. Massor med UR och en del LZ. Fanns även några TA igång, men de hördes inte här samt allt där emellan.

För egen del var höjdpunkten mitt första QSO på 432 MHz MS. Det tog "bara" 18 minuter med YU1EV, Moma. Burstarna även här var långa. Efter bara någon minut fick han

min första burst på 7 sekunder. Ganska snart därefter mottag jag den första från honom (5 sek). Sen var det bara att vänta och ungefär var 3:e minut kom en skaplig burst. Först med RRRR och sedan med 73. Båda runt 3 sekunder. Momas längsta från mig var 13 sekunder.

Detta måste ha varit ganska nära maximum sent på kvällen den 12.

Min station är ganska medioker med 300 W till 16 element. Hans station var desto större.

Många SM från olika håll var också QRV. Stationer från de flesta distrikt hördes köra.

I KORTHET

QSO MAPS

Vi beskrev förra månaden hur man kunde få en elegant karta över sina QSO:n direkt med sina edi från en contestlogg.

Vill man skapa en karta över sina QSO:n från exvis en öppning där man inte skapat en edi-fil kan man med hjälp av nedanstående hjälpmedel skriva in sina motstationers lokatorer och på så sätt skapa en annan typ av karta, som säkert känns igen från tidigare nummer av QTC. Sidan är tämligen självinstruerande. Prova här: http://ok2pbq.atesystem.cz/prog/qso_map.php

SM7LCB har en liknande funktion bland sina "Google map tools - SM7LCB", där kan man även lägga in sin edi fil för att få en karta över sina kontakter. Där finns även funktion där man kan hålla reda på körda rutor.

KONDITIONERNA UNDER AUGUSTI 2017

Meteorologerna hade inte lovat några högtryck under årets sommarmånader och i det fallet får man ge dom rätt. I och med avsaknaden av högtryck har vi inte heller haft några rejäla tropo-öppningar under hela sommaren. Med hjälp av JT65 kan man kanske få ihop några QSO:n över 900 km vid några tillfällen, men för SSB-kontakter och lågeffekt och med "armchair copy" har förutsättningarna inte varit gynnsamma vid något tillfälle. Några små Auroraglimtar har förekommit men mest har man hört andra som har goda stationer köra.

Sporadiskt E på 144 har det varit vid två tillfällen i augusti och det första i början av månaden hade nog varit körbart i södra SM då några OZ (JO65 & JO46) lyckades få några QSO:n. Så det enda att glädjas åt i augusti var att Perseiderna var så bra som man kunde förvänta sig.

RW1AY SK

Den 23 augusti 2017 lämnade vår vän radioamatören, kollegan, seglaren Vladimir Milyaev RW1AY jordelivet. Många har säkert kört både från hemma QTH i KO59 eller från 2nd QTH i KO68.

Strapatser på expeditioner

TROTS NOGGRANN PLANERING inför en expedition kan man råka ut för alla- handa överraskningar när man kommer fram framför allt om man rör sig i länder med något annorlunda kultur än vår egen. Detta är något som exempelvis Chris PA2CHR fick uppleva nere i södra Italien på sin EME-MS resa i slutet av maj.

Den första siten som såg fin ut vid besiktning vid ankomsten visade sig vara onöbar nästa dag. Vägen avstängd och en massa lastbilar och dumprar höll på att bygga om vägen... bara till att omplanera. Den valda campingplatsen utgjorde ett tillräckligt bra alternativ. På nästa ställe såg verkligheten inte ut som kartan. Vägen var helt enkelt bortspolad av regn. Det blev att med hjälp av lokala amatörer försöka hitta ett alternativ.

Aktiviteten från JM79 fick ett abrupt slut när han efter cirka 10 minuters aktivitet fick besök av den lokala polisen och en skogsvaktare. Köra radio var OK, men inte att använda ett bensindrivet elverk. Det vara bara att packa ihop och köra vidare till den lokala campingplatsen som var stängd...

Det sista stoppet utgjorde inga problem. Han fick tom "hjälp" med vin och vatten av personer på plats.

I8/PA2CHR i JM87AX, ett riktigt portabel-QTH.

SM6CEN
Håkan Berg
Prosten Ullmans väg 16
439 31 Onsala
cchg.berg@tele2.se

ON5GS, DICK, har skickat lite notiser om sina övningar under Perseiderna på norra delen av Irland. Detta första stoppet i Glennvaugh national park avlöpte utan större problem med ett antal MS- och EME-QSO:n. Efter att rekat en stund hittade han ett mycket lämpligt QTH för nästa dag nära Tubbercurry: Nu gällde det att ladda kropp och batterier och se med förväntan på nästa dags aktiviteter. Tyvärr blev det inte så mycket kört för redan efter 4 QSO:n kom en uppretad bonde och helt enkelt motade bort honom från platsen. Det blev till att köra runt för att hitta något nytt ställe innan det blev mörkt. Till slut hittade han en övergiven "ruin" ute på landsbygden, inte en människa inom synhåll och tillräckligt stort för att kunna parkera bilen och få upp en antennen.

HURUVIDA VADIM, UA1ZFG, har haft några problem på sina utflykter på Kola-halvön framgår inte, men det ser rätt så fridfullt ut vid havskanten (Vita havet), dock en aning kargt. Efter ca 17 timmar körande från KP86ai var det åskan istället som bestämde att det var dags för QRT fast det ser väldigt fridfullt ut på bilden.

Contest... någon gång måste det börja. (del 2)

AV // SA7CHU / SB7W, LEIF SJÖDIN

Då var det dags för del 2, fortsättningen till er som sneplat lite på det här med contest och vill komma igång. Förhoppningsvis sitter ni med ett loggprogram och har känt på det lite om ni läste del 1 det vill säga HI.

Men sedan då? Den här delen tänkte jag ta upp lite allmänna tips och råd som kan underlätta. Detaljer som kan göra det lite enklare att komma igång och börja köra.

Lyssna, lyssna lyssna

Jag skulle nog som första tips vilja säga lyssna. Då menar jag lyssna på nån contest det körs ju relativt ofta tester stora som små.

Leta upp en operatör som verkar bra och lägg er och lyssna på hur han kör. Och hur de som ropar upp honom gör. Byt sedan till någon annan lyssna på den stationen ett tag och så vidare.

Ni kommer märka viss skillnad mellan hur vissa operatörer kör och ni kommer troligen känna "den där kör bra" ja där har ni fått er första känsla om hur ni själv vill köra.

När ni ändå håller på att lyssna runt, passa på att laborera med filter på er radio för att lätt kunna justera dessa i en contest om det kommer splatter från sidorna.

För ja... det kommer hända det kan ni vara säkra på HI. Framför allt på lågbanden där det ibland kan vara riktigt trångt. Att då snabbt kunna anpassa filtren och ha ett litet "standard" läge att kunna hoppa till om det blir QRM/splatter från sidorna underlättar mycket och kommer ta bort mycket frustration.

Men det stora tipset är alltså att lyssna. Det gäller även när ni börjat bli aktiv i contesterna också. Det är en viktig faktor och man vinner mycket på att lyssna och planera lite den man skall köra. Vi kommer mer till det längre fram.

Läsa, läsa, läsa

Lika viktigt som att lyssna ja i alla fall nästan, är att läsa på ordentligt inför varje contest. Skumma inte igenom reglerna bara utan läs dem noga två tre gånger så ni verkligen vet vad som gäller för just den contesten.

Kom ihåg att det kan skilja på regler och sätt att rapportera mellan olika tester. Och för en operatör på andra sidan som kanske sitter och jagar rekord eller liknande, är det rätt frustrerande när någon ropar upp och ger ett serienummer där det kanske skall vara CQ-zon eller liknande, och då få kanske lägga tid på att förklara vad som gäller i den testen. Så var påläst så reglerna sitter där. Det gör även så ni känner er lite säkrare HI.

Run, Search and Pounce eller båda?

Det finns i huvudsak två olika sätt att köra en test. Och jag tänkte ta upp två av de termer som är de vanligaste nämligen Run samt Search and pounce. Det finns lite andra metoder också men dessa är de vanligaste. Låt oss börja med Run.

Run är helt enkelt när man ligger på en frekvens och kallar CQ själv. Att kalla i contest skiljer sig lite från att ropa allmänt anrop.

Det finns lite olika sätt att kalla:

- CQ CQ sitt call CONTEST
- CQ CQ sitt call CONTESTENS NAMN
- CQ CONTEST CQ CONTEST sitt call CQ CONTEST

Men många väljer dock att köra callet x2 och avsluta med CQ CONTEST På det sättet har de som vill ropa upp personen fått det viktigaste först nämligen callet. Ett litet snabbare sätt att kalla och i en contest med hög aktivitet kan det snabba på lite. Är det en test som det inte är så hög aktivitet i så kan de första exemplen vara lämpligare.

Prova på att "torrkalla" lite det vill säga sätt dig och ropa utan att PTT och smaka på hur det känns. Ni kommer snabbt känna "aaah det här är mitt sätt".

När man kör Run finns det lite olika saker att tänka på. Men jag skulle vilja slå ett slag för att ha rätt "timing" mellan lyssna och ropa.

Det finns nästan en liten magisk gräns för vad som är för snabbt eller för långsamt. Det finns nästan inget som är mer frustrerande än att försöka nå fram till en som "älskar sin egna röst".

Med det menar jag någon som ropar, ropar men lämnar så liten lucka att det är omöjligt för den personen att höra något annat än verkligen starka stationer.

Men nästan lika frustrerande kan det vara att lyssna på en som man tror lämnat frekvensen och man är på väg att snurra vidare på VFO:n. Mellan 3 till 4 sekunders mellanrum mellan ropen anser i alla fall jag vara rätt lagom. Snabbare än så och man riskerar att missa någon svag som försöker komma fram. Och just den svaga stationen kan faktiskt vara en viktig multipel eller liknande.

När man kör Run och man får en spot i klustret och man kanske får en liten pileup. Då är det lätt att man fastnar i ett adrenalinfylldt ögonblick där QRZ? Ekar efter varje QSO.

Men försök att inte fastna i det utan kör QRZ sparsamt kanske 2-3 QSO:s max och släng in en snabb "ditt call x2 CONTEST". Det är lätt att glömma bort att det kommer stationer till frekvensen som faktiskt inte kör med kluster utan de kör "unassisted", mer om det längre fram.

Spara rösten

Att ligga och köra Run långa stunder är rätt påfrestande för rösten speciellt när man börjat komma in några timmar in i testen. Då är voice keyer något som verkligen underlättar.

Många nyare rigger har det inbyggt och kan oftast ställas in hur långt mellan de skall repetera om man sätter dem i "repeat" läge.

Se över om din radio har inbyggd voice keyer, om så är fallet kan du ropa tjoho för dig själv det har sparat in rätt mycket av både din röst och även mentala hälsa, då det efter 10 timmars test och man ropat sitt CQ CONTEST CQ CONTEST otaliga 100 gånger i samband med trötthet kan börja bli lite skumt i skallen HI.

Har inte radion voice keyer finns det att köpa separata, eller man kan försöka bygga en liten lösning. Själv hade jag ett tag mobiltelefonen som voice keyer genom en liten mixer så jag kunde ha både mick och telefon i samtidigt. Det fungerade bara fint, men det finns många sätt att lösa det på.

Men känner man att Run är min grej då är tipset... skaffa en voice keyer av något slag.

Search and Pounce

Om man inte vill köra Run så är det som kallas Search and pounce det som gäller. Det handlar helt enkelt om att man antingen genom att ratta runt på bandet söka upp de som kör Run och köra dem för att sedan snabbt gå vidare. Eller jaga via klustret.

Det är alltså en jakt på de som kör Run helt enkelt. Mer avancerat än så är det inte trots det kluriga namnet.

Dock vill jag tipsa om något som av en del kallas att ”jobba som en Ninja”. Det faller tillbaka lite till det jag tog upp tidigare nämligen lyssna! Man lyssnar på ett QSO före skriver under tiden in callet och lyssnar vilken rapport den som den före får och skriver in första delen av det som man förväntas få.

Till exempel om stationen före får 59 125 så skriver man in 12 (59 har man redan i logprogrammet oftast) och när det QSO:t är klart ropar man upp stationen, kommer man fram och får QSO:t slår man bara in sista 5:an, kommer nån annan fram före så slår man in det sista man får.

På det viset behöver man bara fokusera på att ge sin rapport och slå in en siffra och kan snabbt gå vidare. Man har alltså smugit sig på som en Ninja HI.

Variation

Att köra Search and Pounce enbart passar nog bäst i mindre tester speciellt i tester där det endast är arrangörsländet som man kör. Men överlag skulle jag vilja påstå att en mix av Run och Search and Pounce är att föredra.

Ha gärna en liten tidsgräns för hur länge ni skall köra Run utan QSO. Låt säga har ni inte haft ett QSO på 5–7 minuter när ni legat och kallat, då kanske ni snabbt skall scanna av bandet och köra några på Search and Pounce. Sedan gå tillbaka till Run-frekvensen och fortsätta köra Run. På så sätt håller man raten vid liv, samt man riskerar inte att somna HI.

Assisted eller Unassisted?

Tänkte avsluta denna del med lite om assisted och unassisted. Många tester har dessa klasser till exempel ”Singel operator all band HP – Assisted” och så vidare.

Det innebär helt enkelt att man antingen använder sig av kluster eller inte. Där är det lite en smaksak, men jag skulle nog rekommendera att som ny börja köra med assisted. Det vill säga om man har möjlighet använda sig av klusterfunktionen i loggprogrammet.

Det kommer underlätta mycket men det är viktigt att när man startar loggen för respektive contest anger rätt om man kör assisted eller unassisted – var noga med välja rätt helt enkelt.

Vissa tävlingsarrangörer är rätt hårda på försöka stävja fusk med till exempel assisted fast loggen kan vara inskickad som unassisted.

När det gäller contests så är en av de regler som gäller i stort sett ALLA tester är den om self-spotting. Det vill säga att du spottar dig själv på klustret, vilket är förbjudet.

Och vissa arrangörer är mycket hårda på det och kollar på mönster hur det blivit spottat. Detta för att minimera fusk att till exempel folk spottar sig själva med någon kompis call eller liknande – själv-spotting är lika med diskvalifikation.

Detta får avsluta del 2 och det kommer lite mer tips i nästa del. Men fram till dess... kör hårt. Lyssna, lyssna och ni kan säkert komma igång redan nu så sitt inte och vänta på del 3 HI.

Jag tackar för denna gången och säger 73.

Slutligen alla contesters...

Ni viker väl 14–15 oktober i kalendern till SAC?

Nu visar vi lite jäklar anamma HI.

Nedräkningen har börjat!

SK7AX

VARDX

match

K JÖNKÖPING

1–3 JUNI 2018

Hemsida: dxmatch.sk7ax.se

Nytt DXCC-land på gång..?

Så var det dags att återigen ha förmånen att få författa några väl valda ord riktade till tidningen QTC:s läsare. Tyvärr har jag inte mycket till bidrag att bearbeta denna gång så det får bli en spalt baserad på mina egna tankar och upplevelser om den senaste tidens händelser i amatörradioväg.

Solen har sista tiden varit lätt nyckfull och när detta skrivs den 6 september har det just varnats om en större eruption, det märks om inte annat, banden är rätt tysta, det brukar dock vara över på några dygn.

Nu med hösten torde det bli lite bättre konditioner, SFI var för några dagar sedan uppe i "hela" 120 så ett och annat DX kanske får det lättare att hitta fram. Det är ett antal DX-peditioner i görningen, exempelvis Melish Reef med bland andra SM5GLC och SM1ALH, vilka bägge i icke ringa grad bidragit till min fostran som radioamatör, det skall bli spännande att se om det kan bli något QSO med expeditionen.

SMITDE
Eric Wennström
Rutegatan 33
621 43 Visby
smitde@ssa.se

AV // SMITDE, ERIC WENNSTRÖM

OJ0/UA4WHX - Vlad i Ålands hav!

Vår hjälte Vlad/UA4WHX är i skrivande stund aktiv från Märket ute i Ålands hav. I vanlig ordning dök han upp utan någon förvarning; han är bra på att överraska! Det skall bli någon veckas aktivitet men med tanke på väderlek (kuling!) så skulle det inte förvåna mig om han blir kvar lite länge (knepigt det här med tempus när jag skriver om en pågående aktivitet som garanterat är avslutad när du har QTC framför dig). Vlad har i alla fall varit aktiv på bland annat 60 m där han under en och samma kväll

på 5357 kHz alternerade mellan CW, SSB och RTTY, det var bara att sitta och passa frekvensen så var det smidigt att knipa ett QSO på respektive trafik sätt. Vlad är som alltid mycket effektiv och avverkar QSO i rasande takt, han är alltid lika noga med att ge och ta emot adekvata signalrapporter på CW och SSB, på RTTY utväxlar han bara 599-rapporter av någon anledning. Den 8 september var det som många säkert noterade mycket kraftig Aurora och Vlad var körbar på både 10 och 6 m med fina väsende CW-signaler, kul fenomen det där. Under ett QSO avslöjande Vlad föga för-

vånande att nästa stopp avsågs bli OH0 om han kunde få båttransport dit från Märket, antar att han lyckades med detta, vore lätt förvånande om Vlad skulle avstå ett DXCC-land om han är så nära det!

QSL som vanligt via Paypal, räkna med att det tar tid att få ditt kort, Vlad har någon miljon QSO i sina loggar och arbetsbördan med QSL är därefter, vi väntar ännu på kort från Medelhavsländer- och Baltikumturen kring jul och nyår.

Från sagda OH0, det vill säga Åland, är ibland Bengt/SM6CCO aktiv som OH0CO och under några dagar i augusti kunde vi glädjas åt aktivitet på 60 m, jag har inte noterat någon station från OH0 på detta band tidigare. Bengts QSL-kort är värt att visa upp, ser ut att vara ett toppen-QTH precis vid strandkanten.

När vi ändå är inne på det här med experimentbandet 60m så har exempelvis våra kollegor i ES/Estland nu fått sig de 15 kHz tilldelade permanent. Vi får snällt fortsätta köra med specialtillstånd men en tröst är att ett sådant är enkelt att få. Leta upp blanketten om ansökan för tillstånd landmobil radio på PTS.se, fyll i och maila iväg. Tillståndet kommer omgående, tillståndet går på 300 kr/halvår. Att förnya är ännu enklare; ett mail till Christer på PTS räcker. Inom sin tid lär även vi få bandet permanent, jag hoppas på att det släpps den 11 februari nästa år då mitt precis förnyade tillstånd går ut, har ju ändå erlagt 300 kronor för det!

Även vår QSL-tryckande vän Tony/LZ1JZ är aktiv på 60 m!

Nytt DXCC-land på gång..?

Nja, knappast inom överskådlig framtid men den 1 oktober skall Katalonien rösta om självständighet från Spanien. Högst sannolikt kommer folket säga ja till att bryta sig loss och sedan lär väl inte det hända så mycket mer, kanske kommer det en självständighetsförklaring som inget annat land torde erkänna. Vi får knappast ett nytt Kosova där över 100 stater erkänt självständigheten, Spanien är inte ett av dessa och orsaken är ju självklart att de inte vill ha en liknande situation inom sina gränser. Världskartan är bevisligen föränderlig i alla fall; Irakiska Kurdistan har ju även de en folkomröstning på gång som vi kunde läsa i förra QTC.

Min gissning är att en och annan hittepåsignal kommer dyka upp efter nämnda omröstningar, ungefär lika kul som Z6 från Kosova och D1 från östra Ukraina; Folkrepubliken Donetsk eller vad de nu de kallar sin ihopkrigade skapelse. Suck. (Nej, jag bryr mig inte om radioamatörens gamla hederskodex att inte blanda in politik i hobbyn. Klagomål kan framföras till lämplig mottagare.)

Redaktörens kamp mot elementen - detta fallet jord och vatten

Min lilla uteplats upptas till största delen av min Hygain DX88-vertikal med tillhörande jordplan. Antennen fungerar och presterar, efter omständigheterna, rätt bra men när det regnar händer något märkligt. Antennen tappar helt resonans på 30 m (10100–10150 kHz), resonanspunkten sjunker till 9,6 MHz! Övriga band påverkas ytterst lite, mest märks det på 40 m men med lite effekt från PA:t så försvinner SWR:en; är det fukt som kommer in i någon spole? När marken sedan torkat upp någorlunda så hoppar antennen tillbaka till 10,1 MHz och allt är frid och fröjd. Kan

Luften är full av faror, varningstext på vertikalen.

någon förklara vad det är som händer? Kan tillägga att antennen står på ett järnrör nedslaget en halvmeter i backen. Jordplanen, sex stycken á 4,3 m – rekommenderat enligt bruxen – ligger på marken.

Rädda ett italienskt slott

Fick följande på e-mail efter ett QSO med II6CNT

"The award comes from an idea of I6FDJ Filippo De Renzis, member of our local ARI Radio Club: how to help Arquata del Tronto's citizens to rebuild their symbol "The Stronghold of Arquata"

We thought to establish a brand-new award entitled "Courage doesn't quake" (i.e. Coraggio Non Trema, CNT) using a special callsign II6CNT which sounds like the award title in italian. We do hope to catch as many Ham Radio operators and SWLs as possible, from all over the world. Talk about the event in your local Radio Club, share the information to let people get to know about the importance of solidarity. Throughout the event, authorised local Radio Club operators from Ascoli Piceno / San Benedetto del Tronto / Fermo-Porto San Giorgio will be on air in all allowed bands (WARC included) and emission modes. The award programme will last exactly one year, from 3:36am (time of the first earthquake) on 24th August 2017 to 3:36am on 24th August 2018. Call us massively, we do trust your solidarity.

To get the award you only have to look for the special callsign II6CNT and make just one single QSO with it in any emission mode (SSB, CW or Digi). The customised award will be is-

sued in PDF format. It is going to be delivered by email after receiving a proof of a donation, as little as 1 Euro/Dollar is really important. The award will witness your solidarity with the following specimen sentence: "I6FDJ has contributed to rebuild the stronghold of Arquata del Tronto".

Thank you very much from the bottom of our hearts."

Bara för att jag fick vänta ett helt år på mitt QSL-kort från Fericirii – EU-191, det krävdes ett försök via vanlig post och ett via Paypal. Ön, som skall vara den senast naturligt skapade landmassan i Europa, aktiverades åter första veckan i september, åter med callen YP0F.

DF2WO återvänder till Afrika

När jag var i Rwanda i februari stiftade jag en mycket trevlig bekantskap i form av Harald/DF2WO. Harald är idag pensionär efter ett yrkesliv av vilket många är tillbragtes i Afrika. Sedan pensionen återvänder han till kontinenten med jämna mellanrum, i våras var han aktiv som D44TWO, se QSL-kortet och under oktober blir han åter aktiv som XT2AW från Burkina Faso följt av ytterligare en vända till Rwanda som 9X2AW.

Harald kör mest olika digitala trafikläsätt men även CW, dra ner på takten, han föredrar QRS!

QSL via M0OXO:s OQRS, M0OXO har kort tryckta för samtliga Haralds signaler så kort kommer på någon vecka vanligtvis.

D44TWO okt åter XT2AW, 9X2AW 15–30/11, mest digitalmodes men även (långsam) CW. QSL via M0OXO OQRS, kort kommer på en vecka! Inte helt illa.

Avslutningsvis så måste jag framföra att mitt gamla intresse för NAC på 144 respektive 432 MHz återkommit efter kanske 10 års frånvaro, det är nästan lika roligt att lyckas köra en station på 432 MHz i Sankt Petersburg 70 mil bort som en VK på 80 m men notera: bara nästan. Lyssna efter SK1BL i testerna!

73 de Eric – SM1TDE

Norrköping 14 oktober 2017

Norrköpings Radioklubb och FRO Norrköping genomför årets Amatörradio-mässa & Loppis i i Norrköpings Mässhall vid Himmelstalund. Samma plats som de senaste åren.

Adressen är Utställningsvägen 31, Norrköping (gratis parkering)

Hjärtligt välkomna för att fynda och/eller sälja:

- Kom och fynda eller sälj (boka bord, se nedan), det blir mängder av radioprylar
- Gammalt och nytt presenteras i en härlig blandning
- Radiostationer, antenner, koaxialkablar med/utan antennkontakter
- Ljudkortsmodem, avstörningsmateriel, instrument
- Elektronrör, halvledare och komponenter
- Amatörradioböcker och tidningar

Sist men inte minst, tag chansen för ett eyeball-QSO med gamla och nya radiovänner

Bokning av bord

Borden kostar 150 kr per bord om 180 cm. Maila bokning@sk5bn.se eller ring Janne, SM5TJH tfn 0702 - 97 01 33

Hålltider

- 09.00 Cafeterian öppnar
- 10.00 Insläpp till loppismarknaden (entré 40 :-)
- 11.00 Deltagare i radioaktiviteten SMSS och SMFF träffas
- 12.00 Lotteridragning

Har Du svårt att hitta, anropa SK5BN över VHF-repeatern på kanal RV-48 (f.d. R-O) / Öppning: lång 1750-ton eller DTMF ton 5

V Ä L K O M N A

Kurs för amatörradio-certifikat i Täby

Under våren planerar Täby Sändaramatörer att hålla en kurs på måndagskvällar i Byängsskolan. Examination kommer att ske i slutet av maj eller början av juni. Tidpunkten för examination avgörs av hur helger och lov påverkar schemat.

Mer information finns på vår hemsida www.skOmt.net. Anmälan och eventuella frågor kan skickas till Ann SMOZEU smOzeu@ssa.se

Välkomna Täby Sändaramatörer/SKOMT

Radiomässa i Eskilstuna

Radiomässa och SSA:s årsmöte i Eskilstuna.

Mer info kommer löpande till SSA:s hemsida och QTC.

SK5LW - Eskilstuna Sändareamatörer. SM5OCK, Håkan

Höstmöte i distrikt 3

Lördagen den 28 oktober 2017

SK3JR och DL3 inbjuder alla till höstmötet i distrikt 3. Efter mötet sker en guidad rundvisning på Tekniklandet.

Plats

Teknikland
Optands flygfält 106, 831 92 Östersund
<http://teknikland.se/besok-oss/>

Passning på FM 145,750 och D-Star 434,5625 MHz.

Mjukstart kl 10.30 med fika och kaffebröd. Lunch och dryck till självkostnadspris.

Har du något du vill ta upp? Kontakta sm3gdt@ssa.se

Mer information finns på SSA:s hemsida distrikt 3.

Välkomna de SK3JR och DL3 SM3GDT/Hans

Distriktsmöte i distrikt 4

Lördagen den 14 oktober 2017

Härmed kallas medlemmarna till Distriktsmöte i 4 Distriktet den 14 oktober.

Samling 10.00-1030 för kaffe och macka
Mötet börjar 11.00

Plats

SK4WV HUNFLEN JP70AM
60.30.21 N / 14.01.91 E

Från Vansbro sväng höger efter Äppelbo värdshus

Efter mötet blir det enklare lunch.

Välkomna
SK4WV & SM4IVE DL4

Västerdalarnas
Amatörradioklubb
SK4WV

SCANDINAVIANHAMS

'PRISER FÖR DIG MED TÅLAMOD'

RADIO - MASTER - ANTENNER
ROTORER - SLUTSTEG
KABLAR - KONTAKTER - OCH MYCKET MERA

Se vår PrisKatalog här

www.scandinavianhams.se

HANDLA HOS OSS

Bra pris om du står ut med leveranstid

Vissa artiklar finns även i lager för snabbare leverans!

ACOM, ALINCO, ALPHADELTA, ALPIN, AMERITRON, CUBEX, CUSHCRAFT, DAIWA, DIAMOND, ENTEL, GAP, HYGAIN, ICOM, KENWOOD, LDG, MAAS, MFJ, MICROHAM, MIRAGE, NAGOYA, OMPOWER, OPTIBEAM, PALMRADIO, RIGEXPERT, PROSISTEL, SIRIO, SPIDERBEAM, TENTEC, VECTRONICS, VERTEX, VÄRGÅRDA, WOUXUN, YAESU samt KOAXIALKABEL och KONTAKTER

Antenner
Master
Radio

- ett företag i Vårgårds Radio AB-gruppen
SCANDINAVIANHAMS
Email: sales@scandinavianhams.se
Telefon vard: 0322-620500

Tuffa
priser!

10%

- Utnyttja din medlemsförmån
- Gör dina teknikköp hos Conrad
- Välj från mer än 750 000 produkter
- Rabatten gäller för alla artiklar

Endast undantaget Appleprodukter som är generellt rabatterade.

Aktuell rabattkod finns upptill på omslagets sista sida i tidningen.

Information från valberedningen inför årsmötet i Eskilstuna 2018

SSA valberedning önskar ditt förslag på kandidater till kommande val under årsmötet 2018.

De poster som skall väljas är följande:

Vice ordförande på 2 år. Idag: Jonas Hultin/SM5PHU

Styrelseledamot på 2 år. Idag: Hans-Christian Grusell/SM6ZEM

Revisor på 1 år. Idag: Per Ewing/SA0AGV

Revisor på 1 år. Idag: Peter Rosenthal/SM0BSO

Ersättare till revisor på 1 år. Idag: Erik Edblad/SM3EXM

Skicka gärna mail till valberedningen@ssa.se För att vi ska kunna använda ditt förslag, så ber vi dig bifoga dina kontaktuppgifter. Du är naturligtvis också välkommen att kontakta någon av oss i valberedningen per telefon enligt nedan. Vi önskar ditt förslag senast 10 oktober.

Petter Gärdin	SM3PXO	Tel: 072-356 09 37
Håkan Karlsson	SM5OCK	Tel: 070-630 94 66
Dick Stenholm	SM6HNS	Tel: 070-558 81 46
Robert Malmqvist	SM0TAE	Tel: 070-555 38 49

För valberedningen

Robert Malmqvist/SM0TAE

(sammankallande)

Ur SSA stadgar

§ 13:5 VALBEREDNINGEN skall i sitt uppdrag noga följa de förtroendevaldas arbete samt aktivt och med bred förankring söka kandidater både inom och utom denna krets. Valberedningens förslag skall eftersträva en bred geografisk representation. Den skall publicera sin nominering, i förekommande fall även för fyllnadsval, senast den 15 november.

§ 13:6 ENVAR MEDLEM ha rätt att senast den 1 januari föreslå en (1) motkandidat till varje post. Valberedningen skall verifiera kandidaturen.

§ 13:7 POSTRÖSTNINGEN, som avlyses om inga motkandidater anmäls, äger rum under februari månad och skall ske enligt rutiner som styrelsen publicerar i januari månad. Poströsträknarnas sammanräkning skall publiceras i mars månad.

SSA valberedning

JOTA-jubileum

Varning för scouter på banden

Foto: Lingham's Scoutkår

20-22 oktober 2017

**JOTA Jamboree On The Air och
JOTI Jamboree On The Internet**

AV // SM5OUU, LINUS TOLKE

Den 20-22 oktober är det dags för årets JOTA-JOTI-aktivitet. Det är den helg varje år då radioamatörer i hela världen har möjlighet att ta med sina radioapparater och antenner och visa upp amatörradio för scouterna på sin ort. För scouterna är det den helg då de, utan att ge sig av på dyra utlandsresor, kan umgås med scouter i andra länder över radio (och över internet). Det är alltså en fokuspunkt mellan scoutrelsen och amatörradiorelsen och lokalt en möjlighet för scouter och radioamatörer att träffas och samarbeta om att skapa förbindelser från scout till scout.

I kontakt med andra scouter på 80 m under JOTA.

JOTA Jubilerar

I ÅR ÄR DET 60:E GÅNGEN som scouter och radioamatörer träffas för att köra JOTA tillsammans. Initiativet till att knyta samman scouting och amatörradio startade 1957 och är ett årligt arrangemang den tredje helgen i oktober varje höst.

För oss radioscouter så är JOTA-JOTI årets höjdpunkt. Då finns det bästa tillfället att få scouter att prova på radioscouting, komma i kontakt med amatörradion som hobby och andra tekniska äventyr.

Från sommarens scoutläger Jamboree17 i Rinkaby (SC17JAM): Scouterna får prova på att löda en telegrafisummer.

JOTA och JOTI i praktiken

För att få JOTA att fungera behövs lite planering. Scouterna sitter inte och väntar på att det ska komma in radioamatörer genom dörren under JOTA-helgen utan det måste planeras hur aktiviteten ska se ut och gå till. I vissa fall så kan det gå att få till någon enkel aktivitet med bara några veckors varsel, till exempel genom att du som radioamatör bjuder hem en eller två scouter som du känner till dig under några timmar under JOTA:n och låter dem prata med andra scouter via din station eller att ni i radioklubben bjuder in scouter ni känner till klubblokalen och ser till att de får kontakt med andra scouter.

För mer ambitiösa JOTA-hajk-arrangemang krävs det att scoutkåren har planerat i förväg med utskick till föräldrar och inköp av mat. Prata i din radioklubb för att få reda på vilka från klubben som engagerat sig i JOTA:n och se om de behöver fler radioamatörer, apparater och antenner för att kunna hålla igång fler stationer. Om scoutkåren bara planerat för en JOTI-aktivitet (med "bara" kommunikation över internet) så kolla med de lokala scoutledarna om det finns plats för och tid i programmet för att ha amatörradio också.

Om du inte hittar scouter att vara tillsammans med vid JOTA:n och du sitter hemma och hör scouter på banden eller repeatern så svara om de ropar och inte får svar från andra scouter. Om du hör samma station 5 minuter senare och de inte får svar så svara

igen, framför allt om du hör att det är en annan scout som sitter vid mikrofonen. Den andre scouten blir lika glad som den första av att få svar.

Radioamatörernas baktanke

Tänk på att den möjlighet som vi har i samband med JOTA:n, att visa upp vår fina hobby för ungdomar i en påverkbar ålder är en mycket bra möjlighet för amatörradiohobbyn att hitta potentiella nya radioamatörer. Se till att knyta kontakter med de mest intresserade scouterna och försök förstå hur din radioklubbss verksamhet ska se ut för att tilltala de ungdomarna.

Organisationer för scouting och amatörradio

Inom Scouterna finns det ett nationellt JOTA-JOTI Team. De ansvarar för arrangemanget och man kan anmälas sig och det sammanställs en nationell rapport efter aktiviteten. Denna grupp kan du nå via mail till jota-joti@scouterna.se.

Det finns inom SSA och distrikten utsedda personer som ansvarar för kontakten med scoutrörelsen, jag är en av dem. De andra är SA7AKU Kenneth och SM4VJG Peter.

Ta gärna kontakt med någon av oss om du har frågor och idéer runt hur relationen mellan scouterna och radioamatörerna ser ut och skulle kunna utvecklas.

*Jag hoppas vi hörs under JOTA:n
73 de SM5OUU Linus*

FAKTARUTA SCOUTSPRÅK FÖR RADIOAMATÖRER

Jamboree: Möte med många scouter från många olika ställen (ord från något indianspråk)

Jamboree17: Sommarens stora svenska scoutläger i Rinkaby i Skåne. Troligtvis mycket att prata om.

Hajk: Aktivitet med övernattnig.

Scoutkår: Den organisation av scouter som finns på en ort. Scoutkåren bestämmer själv det allra mesta av hur verksamheten bedrivs.

WOSM: World Organisation of the Scout Movement, den internationella organisationen av alla scouter

Scouterna: Riksorganisationen för scouting i Sverige där 1000 scoutkårer om sammanlagt ca 70000 scouter ingår.

Radioscout: Scout med speciellt intresse för radio. Entusiastisk för radioscouting.

Radioscouting: De aktiviteter som scouter gör som har med radio att göra.

MER OM JOTA OCH JOTI FINNS VID FÖLJANDE LÄNKAR

<http://jota-joti.scout.se> (i Sverige)
<http://jotajoti.info> (i världen)
<http://www.ssa.se/ungdom/scout/>

Från sommarens scoutläger Jamboree17 i Rinkaby (SC17JAM): Radiopejlorientering eller rävjakt är lite komplicerat så när man klarar det kan man vara nöjd.

Stor Prylmarknad i Handen

Vi flaggar inför vår kommande prylmarknad i Handen, lördagen den 28 oktober.

Det blir samma plats som förra året. Skolan Fredrik/yrkesskolan vid Fredrika Bremergymnasiet, Dalarövägen 64, Handen.

Vi öppnar för säljare från kl 08, YL-baren öppnar kl 09 och försäljningen startar kl 10 prick.

Det blir som vanligt försäljning av allt mellan antenn och jord och lite till! Både privata säljare och våra amatörradiofirmor finns på plats.

Du som vill boka säljbord kontakta oss via prylmarknad@sk0qo.se i god tid för att förvissa dig om plats.

Mera info kommer att finnas på: www.sk0qo.se

Söd Ra

Välkommen hälsar Södertörns
Radioamatörer /SKOQO

Kurs för amatörradiocertifikat på Södertörn

Höstens kurs är planerad till fyra helger samt en provhelg.

Helg 1: 7-8 oktober

Helg 2: 21-22 oktober

Helg 3: 11-12 november

Helg 4: 18-19 november

Helg 5: 2-3 december med repetition och provskrivning.

Samtliga träffar hålls i klubbstugan på Gålö, Haninge kommun. Tider 08.30-17.00 samtliga dagar.

Mera info hittar du på vår hemsida: www.sk0qo.se där också anmälan kan göras. Frågor till kurs@sk0qo.se

Välkommen till intressanta kurshelger hälsar
Södertörns Radioamatörer/SKOQO!

Söd Ra

Kurs för amatörradiocertifikat

Stockholms Läns Radioamatörer - SKOMG ger dig möjligheten att bli Radioamatör under hösten 2017. Det blir totalt åtta kursdagar fördelat på fyra veckor:

1:a veckan

Tors 5 okt kl 18-21, Lör 7 okt kl 9-16.

2:a veckan

Tors 12 okt kl 18-21, Lör 14 okt kl 9-16.

3:a veckan

Tors 19 okt kl 18-21, Lör 21 okt kl 9-16.

4:a veckan

Tors 26 okt kl 18-21, Lör 28 okt kl 9-16.

Därutöver kommer det att bli möjlighet för "läxhjälp".

Provavläggning sker efter överenskommelse med kursdeltagarna.

Kursavgiften är på 450 kronor och inkluderar då ett års medlemskap i SKOMG, för er som redan betalt medlemsavgiften dras det beloppet av.

Det tillkommer en provavgift på 200 kr som betalas på provdagen.

Kursavgiften 450 kr betalas in före kursen till Handelsbanken på BG 172-3162. Då inkl ett års medlemskap i SKOMG.

Plats: Klubblokalen på Vargvägen 12 i Västerhaninge.

Tekniklärare för kursen är Tore Andersson SMONCS

Är du intresserad att ta ditt amatörradio-certifikat, är du välkommen att e-posta oss på kurs@sk0mg.se eller ringa vår kursansvarige: Stefan Jonsson på telefon 070-555 91 12.

Innan kursens start måste du ha införskaffat kurslitteraturen. Det officiella bokpaketet är SSA:s Utbildningspaket med böckerna "Bli Sändaramatör", "Trafikhandboken 2012" och "Koncept för radioamatör certifikat". Allt detta finns att köpa hos SSA på websidan: www.ssa.se/hamshop/

Varmt välkomna hälsar styrelsen genom kursadministratörerna Stefan, SAOPDX och Tore, SMONCS.

Loppisen hos SK6LR Lidköping som var planerad i september månad är flyttad till 5/5 2018.

Bosse SM6YRB

DX-BOKEN

– om en trevlig radiohobby och den svenska DX-historien

Ronny Forslund

Den perfekta julklappen till alla radioter och nostalgi för gamla DX-are och radiolyssnare! Lyssnade du kanske i löndom på stationer som Radio Luxemburg, Radio Nord och Radio Caroline på nätterna när du egentligen borde ha sovit? Då var du i gott sällskap. Läs DX-boken och minns många trevliga lyssnarnätter i skallampans stilla sken.

DX-boken berättar om DX-hobbyns historia samt radiohistorien ur ett svenskt perspektiv. Här berättas om de fartygsburna fria radiostationerna Radio Mercur, Radio Nord och Radio Syd, de klubbstationer som var igång innan Radiotjänst bildades, radions utveckling under åren, sändningar på svenska från andra länder, kommersiella sändningar riktade till Sverige, radiopropaganda under och efter andra världskriget, "svartsändaren" Black Peter som sände från Västerbotten och befarades vara en del av ett spionnätverk, DX-klubbar och DX-förbundens historia, tävlingar och mästerskap i DX-ing, TV-DX-ing och mycket annat. Dessutom presenteras kända DX- och radioprofiler som berättar om sina egna erfarenheter av hobbyn. Boken är inbunden, 384 sidor, rikt illustrerad, inkl. 32 färgsidor. Förord av den kände journalisten, författaren och utrikeskorrespondenten Jan Mosander, själv DX-are. Pris 295 kronor plus porto 69 kronor = 364 kronor. Boken skickas med faktura.

DX-boken kan beställas via www.dxboken.com, epost info@rock.x.se eller per brev/telefon direkt från författaren

Ronny Forslund
Vita Huset
17995 Svartsjö
Tel. 08-56041050

Besök SJ9WL - LG5LG

Amatörradio i Morokulien

Ett trevligt besöksmål är amatörradio-stugan i det lilla fredsricket Morokulien, på gränsen mellan Sverige och Norge.

Stugan är utrustad med radio och antenner och det finns mycket annat omkring att titta på och göra för övriga i familjen.

För mer information och bokning:
www.sj9wl-lg5lg.com

Besök SKOTM

SSA:s besöksstation på Tekniska Museet i Stockholm.

Öppettider

Onsdag 17.00 – 20.00

Lördag 11.00 – 7.00

Söndag 11.00 – 17.00

www.sk0tm.se

Besök SI9AM

Bli gästoperatör på SI9AM och upplev amatörradio i en exotisk miljö intill den Thailändska paviljongen i Utanede!

För frågor, ring
SM3FJF, Jörgen
070-3941745
SM3EAE, Lasse
070-6590069

Information finns på:
www.si9am.se

Besök SK6RM

Öppet: tisdag – söndag, onsdagar klockan 12 – 20, övriga dagar 12 – 15.

Du som är intresserad, skicka ett mail till info@radiomuseet.se en vecka i förväg för att boka in besöket.

Mer information finns på:
wordpress.radiomuseet.se

Ny anropssignal och medlem

SA1HAT	Henrik Petersen	Syréngatan 12	621 44 Visby
SA7KRA	Knut Radeke	Forestad 4987	264 54 Ljungbyhed
SA7RAO	Olaf Radeke	Mellanvägen 11	242 71 Ludvigsborg
SM6-8413	Henrik Zetterlund	Svarthallen 9	444 94 Ucklum
SM6-8414	Daniel Rosén	Björkevivägen 14	305 78 Kvibille
SM6-8415	Henrik Larsson	Sigårdsgatan 42P	511 62 Skene

Ny anropssignal

SG3BED	SA3BED, Mikael Olsson		
SG4YT	SA4AMZ, Esbjörn Halsius		
SA7NPX	Daniel Michalik	Sofiavägen 5B	222 41 Lund
SKORMT	SKOMT, TSA Täby Sändaramatörer		
SE7OXW	SM5XW, Göran Eriksson		
SE6F	SM6LPF, Sven-Erik Borg		
SC6AS	SM6RXZ, Erik Sandwall		
SF7M	SM7DUZ, Ingvar Eriksson		

Ny medlem

SA0BSV	Willie Blom	Mosebacke Torg 16 A	116 20 Stockholm
SM4PFH	Per Vretling	Snickaregatan 5D	711 31 Lindesberg

Ständig medlem

SA6CFB	Rolf Weglin	Ekängsgatan 8	506 48 Borås
SM7PMY	Torbjörn Olsson	Syrenstigen 8	247 32 Södra Sandby

Återinträde

SA4ATH	Christer Warnqvist	Montörsgatan 19A	681 35 Kristinehamn
SM0CRT	Christian Hollman	Travbanan 18	147 34 Tumba
SM0ECF	Ingemar Lekteus	Älgstigen 2	178 52 Ekerö
SM0WV	Johan Eriksson	Astrakängsgatan 2, 11 tr	165 52 Hässelby
SM0YSR	Robert Östling	Allévägen 16	186 39 Vallentuna
SM2OTU	Conny Erkheikki	Kyrkogatan 16 A	972 32 Luleå
SM5KMU	Peter Ljungström	Nybynäsvägen 39	725 97 Västerås
SM5KRI	Krister Eriksson	Ringduvegatan 23	724 70 Västerås
SM5VFX	Fredrik Stark	Himmelsby Södergård 2	590 17 Mantorp

MATERIAL TILL QTC-REDAKTIONEN, skicka gärna underlag per e-post. I stort sett hanterar redaktionen alla filformat. Text och bild skall levereras så att materialet kan redigeras. "Fullt färdigt material" gäller endast annonser. Material i PowerPoint eller liknande program undanbedes. Om möjligt, komplettera underlaget med en Acrobat-fil på det du skrivit.

Digitala bilder levereras som separata filer och skall vara i originalutförande, direkt från digitalkameran eller scannern. Gör ingen bearbetning av bilderna.

För att få bästa kvalitet i tryck, använd kamerans högsta upplösning. Om du vill använda RAW-formatet, kontakta mig innan du skickar bilderna. Omslagsbilder måste vara av extra god kvalitet. Bilden kommer till viss del beskäras för att passa på omslaget, motivet bör därför inte fylla hela bildytan.

I den händelse att du enbart har bilder som papperskopior går det bra att skicka

dem till mig, så scannar jag in dem. Önskas dessa bilder i retur anger du det i foljebrevet.

Enklast för mig är att få underlaget per e-post. Bifogade filer upp till 15 MB går bra. Har du flera stora filer, skicka dem styckvis. Det går även bra att skicka en CD eller DVD.

I möjligaste mån skickas en granskingskopia på inkomna bidrag. Kopian skickas som Acrobat-fil och per e-post. Pappersutgåvor kan erhållas efter särskild överenskommelse.

QTC-redaktionen
Jonas Ytterman
qtc@ssa.se
eller
Föreningen Sveriges
Sändareamatörer
Box 45, 191 21 Sollentuna
Tel 08 - 585 702 76
(mån-tor 9-12)

QTC AMATÖRRADIO produceras på PC med Adobe InDesign och Adobe Photoshop.

Typsnitt

Caslon, Garamond och Myriad.

Papper

Tom & Otto silk 150 g, respektive Tom & Otto silk 90 g.

Ham-annonser är gratis för medlemmar, dock högst 200 tecken. Däröver: Grundpris 40 kr och tillägg 5 kr för varje påbörjad grupp om 40 tecken.

Affärsmässig annonsering samt för icke medlemmar: Grundpris 100 kr för 200 tecken.

Annonstext skall finnas SSA tillhanda enligt QTC tidplan som återfinns i denna tidning.

Eventuell betalning skall ske i förskott och finnas SSA

tillhanda senast den 10:e i repsketive månad PG 5 22 77 - 1 eller BG 370 - 1075.

Ham-annonser skickas till QTC-redaktionen och gärna som e-post till qtc@ssa.se

eller Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Box 45, 191 21 Sollentuna

Tel 08 - 585 702 76 (mån-tor 9-12)

Säljes

Transceiver IC-730 Med 35 A likriktare 1000 kr

Wattmeter Lodestar Swr-3P

Elbugg/12 VDC, AF-filter

Nyckel "Kommis"

SM6BLF, Alf Persson

031 - 12 04 19

FT - 736R med Manual

Koaxomkopplare REVEX-S20 DC-1 GHz

Säljes

Säljes samlat eller separat (utom mik och radion) till högstbjudande. Skambud undanbedes.

Oanvänd SWR & Power meter CN - 103L (i originallåda)

Yaseu originalmik ny i originallåda

SM7SVY, Gunnar Nilsson
070 - 515 38 11

Medlemsavgifter

Inom Sverige		Utanför Sverige ¹	
Till och med det kalenderår man fyller 25 år, 170 kr	170 kr	Europa ekonomi	670 kr
Från och med det år man fyller 26 år, 440 kr	440 kr	Europa 1:a klass	720 kr
Familjemedlemsavgift	270 kr	Utanför Europa ekonomi	810 kr
Ständig medlem till och med det kalenderår man fyller 64 år	6 500 kr	Utanför Europa 1:a klass	850 kr
Ständig medlem från och med det kalenderår man fyller 65 år	4 000 kr	Endast digital QTC	440 kr
Prenumeration och lösnummer			
Prenumeration helår inom Sverige	440 kr	Lösnummer inklusive porto inom Sverige	45 kr

Not 1:

Reservation för prisändring.

Våra betalningsvägar vid betalning från utlandet

Bank: Nordea

Bankens adress: Mäster Samuelsgatan 20, 105 71 Stockholm, Sweden

SWIFT/BIC-adress: NDEASESS

Kontonr: 9960 4200522771

IBANKod: SE79 9500 0099 6042 0052 2771

SM6BVJ, Stig Skogsberg

Efter ett långt och innehållsrikt liv gått QRT. Stig blev 98 år. Nästan dagligen var Stig med på 3658 kHz.

Stig var en mycket intressant person som varit med om mycket.

Det var spännande att höra på hans berättelse från Finska Vinterkriget. Han fick frågan varför det inte var farligt? Inte för mig jag var så kort de sköt över mig. Boken han gav ut är verkligen läsvärd. Resor var ett annat stort intresse.

Han och hustrun Sylvia gjorde många utlandsresor bl.a. flera gånger till Kuba. Varje födelsedag firades i Paris.

Stig var mycket nyfiken, det gällde både inom radioteknik och annat han ville veta hur det fungerade.

För något år sedan slutade Stig med radio. Han släppte inte kontakten med oss utan kom igen på Skype.

Vi på 3658 kHz saknar din ljuva stämma.

Våra tankar går till din hustru Sylvia och dotter Monica.

Vila i frid!

Vi minns dig med glädje.

Genom/SM4CQQ Lennart

SM5CIH, Paul Nykvist

Den 24 augusti 2017 avled Norrköpings radioklubbs hedersmedlem Paul Nykvist SM5CIH i en ålder av 95 år.

Paul har varit medlem i klubben sedan många år och var aktiv så sent som 2011 då han flyttade till Borgmästargårdens ålderdomshem. Paul deltog i en hel del av klubbens aktiviteter, han var också CW-kunnig och hade ett par väldigt fina telegrafnycklar. Paul var anställd vid tidig ålder på Statens Järnvägar som ansvarig för kommunikationsarbeten längs spåren både med radio och tråd.

Derek SM5RN

SM0ZT	Lennart Larsson	Stockholm
SM4EZG	Stig Boberg	Djurås
SM4ISJ	Alvar Berg	Hedemora
SM5CIH	Paul Nykvist	Norrköping
SM6CWN	Åke Ågren	Skövde

QTC Amatörradio 2017 - tidplan

Nr	Manusstopp	Platsreservation1	Hamannonser	Annonser2
11, 2017	2017-10-03	2017-10-03	2017-10-16	2017-10-18
12, 2017	2017-11-06	2017-11-09	2017-11-17	2017-11-17
1, 2018	2017-12-04	2017-12-04	2017-12-12	2017-12-15

Hos läsare; tidningen skall nå läsarna under de första vardagarna i varje månad med undantag av juli månad då ingen tidning utkommer. Distributionen sker med B-post, vikat kan ge flera dagars spridning mellan första och sista ankomstdagen.

1/ Kommersiella annonser

2/ Kommersiella annonser, fullt färdigt underlag (Acrobat-fil).

Föreningen Sveriges Sändaramatörer Protokoll från styrelsemöte (Skype) 4 april 2017

Närvarande:

SM6CNN Anders Larsson, ordförande
SM5PHU Jonas Hultin, vice ordförande
SA0MEI Ulf Meiton, kassaförvaltare
SM3GDT Hans Sodenkamp, ledamot
SM6ZEM Hans-Christian Grusell, ledamot

1. Mötets öppnande

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Kallelse till mötet

Mötet befanns vara sammankallat enligt stadgarna.

3. Val av sekreterare och justerare till protokollet

Hans Sodenkamp utsågs att föra protokoll och Ulf Meiton utsågs att jämte ordförande justera protokollet.

4. Dagordning

Dagordning för detta möte fastställdes.

5. Föregående mötes protokoll

Protokollet från mötet 170224 godkändes och lades till handlingarna.

6. Årsmötet

Anders redovisade planeringens dagsläge, vilka som kommer som gäster och hur många som deltar vid middagen. Styrelsen har 2 timmar sent på lördag eftermiddag då de som kommit under dagen har möjlighet att träffa oss. Delegationsbeslutet och instegscertifikatet kommer säkert upp här som tunga punkter.

7. Delegationsbeslutet

Delegationsbeslutet har inkommit skriftligt och gäller sedan 1:a april. Det som är oklart är vilka som är SSA:s kontaktpersoner på PTS. Kvalitetssäkringsdokumentet är uppdaterat till version 2. Rapporteringen ska ske löpande så att det blir till en minimal arbetsinsats

8. Bidrag från SSA för olika evenemang

Styrelsen beslutade att höja bidraget till årsmötesarrangörer från 10.000:- till 20.000:- kr. Detta kommer att gälla redan i år. SSA sponsrar även SYLRA:s internationella träff på västkusten denna sommar med en evenemangssignal och QSL. Ett reportage från detta evenemang i QTC är önskvärd.

9. Instegscertifikat

Styrelsen ska arbeta vidare med att få till stånd ett instegscertifikat. Jonas Hultins sammanställning med synpunkter från medlemsforumet och andra länders lösningar kan ligga till grund för vårt förslag. Certifikatet bör anpassas till dagens förhållande med SDR och CE-märkta utrustningar. Anders vill även att frågan om ett instegscertifikat tas upp på IRAU region 1 konferensen.

10. Sektionsfrågor

Ungdom och samhällsnytta. Peter SA2BLV vår ungdomskoordinator vill ha igång en ungdomsaktivitet under en helg i maj på Kvarnberget där ca 8 st ungdomar från olika delar av landet kan delta i ett program med diverse radioaktiviteter. SSA kan sponsra detta med medel från ungdomsfonden som ska täcka kostnader för övernattnings och mat. Det inkom totalt 9 anmälningar till ungdomsläget i England. I första hand ska de som inte har varit med förr kunna delta. 2 deltagare och 1 ledare får delta denna gång. Det är önskvärdt att resan bokas i tid.

Styrelsen beslutade att Mr. Satish Krishna Kharel 9N1AA ska få SSA:s hedersnål för hans engagemang i samband med besöket av elever från Sandö Räddningsgymnasium till Nepal. Hans-Christian berättade att distributionen av QTC fungerar bra nu. H-C har börjat med att skicka tidningen i PDF-format till en del utländska amatörer via E-mail. Ett pilot projekt ska starta där vi kommer ha en utväxling av våra tidningar i PDF-format mellan Norge NRRL och Sverige SSA. Medlemmar i respektive land ska efter en inloggning kunna läsa tidningen. Projektet kommer att utvärderas vid årets slut 2017. Arbetet med en ny design för QTC fortsätter och vi kommer inom en snar framtid få se resultatet. Finland vill ha hjälp med att få prov på svenska. Frågan hänvisas till PTS. Arbetet med utbildningsmaterialet fortskrider med målsättningen att presentera det på årsmötet.

11. Distriktsfrågor

En önskan som kom upp under DL-mötet i Eskilstuna var att SSA och FRO har borde ha fler möten på styrelsenivå om riktlinjer för att få ett aktivare samarbete i sambandsfrågor. Frågan kommer att tas upp på årsmötet på Fårö.

12. Inkomna ärenden

Inga inkomna ärenden.

13. Beslut om nästa möte

Nästa Skype möte 23/5 kl 19.00.

14. Mötets avslutas

Ordförande förklarar mötet avslutat.

Vid protokollet: Hans Sodenkamp
Justeras: Anders Larsson / Ulf Meiton

Föreningen Sveriges Sändareamatörer Protokoll från styrelsemöte (Skype) 23 maj 2017

Närvarande:

SM6CNN Anders Larsson, ordförande
SM5PHU Jonas Hultin, vice ordförande
SA0MEI Ulf Meiton, kassaförvaltare
SM3GDT Hans Sodenkamp, ledamot
SM6ZEM Hans-Christian Grusell, ledamot
SM5HJZ Jonas Ytterman, kanslichef, adjungerad

1. Mötets öppnande

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna och förklarade mötet öppnat.

2. Kallelse till mötet

Mötet befanns vara sammankallat enligt stadgarna.

3. Val av sekreterare och justerare till protokollet

Jonas Hultin SM5PHU utsågs att föra protokollet och Hans-Christian Grusell SM6ZEM utsågs att jämte ordföranden justera protokollet.

4. Dagordning för mötet

Den dagordning som distribuerats med kallelsen fastställdes att gälla.

5. Protokoll från föregående styrelsemöte

Protokollet från den 4 april är justerat och läggs till handlingarna.

6. Årsmötet 2017 och beslut om plats och tid för årsmötet 2018

Kansliet ombesörjer utskick av diplom och nålar till de mottagare av hedersutmärkelser, som inte var närvarade vid årsmötet 2017 på Fårö.

Lennart Pålryd SM5AOG har åtagit sig att söka leverantör för medaljer.

Beslöts att årsmötet 2018 hålls lördag den 21 april 2018 i Eskilstuna. Hela årsmötesprogrammet med tillhörande bankett planeras äga rum under lördagen. Styrelsen riktar ett tack till Eskilstuna Sändareamatörer, SK5LW, som erbjudit sig att stå som värd.

7. Beslut tävlingssignaler

Beslöts enligt förslag från Eric Lund SM6JSM att fortsättningsvis tilldela specialanropssignaler även med distriktssiffrorna 8 och 9.

8. Rapport från kassaförvaltaren

Ulf Meiton SA0MEI gick igenom resultatet för årets inledande månader. Jonas Ytterman SM5HJZ redogjorde för de online-verktyg som används i kansliets och styrelsens arbete.

9. Instegscertifikat

Frågan om svenskt instegscertifikat har uppmärksamats i vår tyska systerorganisations medlemstidning CQ DL. Diskuterades uppföljningsmöte med PTS om delegation och instegscertifikat.

10. Sektionsfrågor

Beslöts annonsera efter en IT-projektledare, som kan leda förbättring av föreningens webbplats och migrering till ny tjänsteleverantör. Jonas Ytterman SM5HJZ och Roland Johansson SM6EAT har sedan tidigare uppdrag att utarbeta kravspecifikation.

Beslöts att sektion Medlemsservice flyttas in under kansliet.

Beslöts att sektion IARU och Myndighetskontakter byter namn till "sektion IARU". Mats Espling SM6EAN är sektionsledare, tillika IARU Liaison Officer. Mats kommer att representera SSA vid IARU Region 1 General Conference i september.

-Ansvaret för myndighetskontakter ligger kvar hos föreningens ordförande, Anders Larsson SM6CNN.

Ett ungdomsläger kommer att arrangeras den 16 – 18 augusti på Kvarnberget SK0UX. Ungdomsläget. Personliga inbjudningar har skickats till samtliga SSA-medlemmar i åldrarna 12 – 25 år. Hans-Christian Grusell SM6ZEM rapporterade från sektion Redaktion & Marknadsföring. Diskuterades planer för mässan Ham Radio Friedrichshafen. En ny tjänst, "SSAPlay" för strömning av video har tagits i bruk, där bland annat inspelningar från årsmötet på Fårö finns. En repeaterlista kommer att skickas inbladad i juninumret av QTC.

Beslöts acceptera offert för produktion av ny broschyr.

Beslöts efter förslag från Tilman Thulesius SM0JZT att inbjuda sektionsledarna till distriktsledarmötena på Skype.

Jonas Hultin SM5PHU informerade om att arbetet med nytt utbildningsmaterial saktat ner betydligt. En preliminär uppdaterad version av KonCEPT-boken kommer att publiceras under sommaren.

11. Distriktsfrågor

Inga ärenden rörande distriktsfrågor har inkommit.

12. Inkomna ärenden

Beslöts sondera möjlighet för HamShop att tillhandahålla profilprodukter efter förslag från Delsbo Radioklubb.

Karl-Heinz Geiss SA2KHG har ordnat dekalerna med SSA logotyp, som kommer att tillföras sortimentet i HamShop.

13. Beslut om nästa möte

Beslöts att hålla nästa möte över Skype tisdag den 20 juni.

Föreslogs styrelsemöte därefter i Karlsborg veckoslutet 19 - 20 augusti. Beslut fattas på mötet 20 juni.

14. Mötets avslutande

Ordförande förklarade mötet vara avslutat.

Vid protokollet: Jonas Hultin

Justeras: Anders Larsson / Hans-Christian Grusell

Föreningen Sveriges Sändareamatörer

Plusgiro: 5 22 77 - 1

Bankgiro: 370 - 1075

web-plats: www.ssa.se

Kansliet i Sollentuna

Postadress Box 45 Expeditions- Tisdag - torsdag 9.00 - 12.00
191 21 Sollentuna tid Måndag & fredag, ingen expeditionstid.
Besöksadress Turebergs Allé 2 Telefontid Måndag - torsdag 9.00 - 12.00
Sollentuna

Medlemsärenden, provfrågor, ekonomi, utebliven QTC m. m. handläggs av
Therése Tapper

Telefon 08 - 585 702 73 e-post therese@ssa.se

Adressändringar, HamShop, ssa.se, tekniska frågor m. m. handläggs av
SM5HJZ, Jonas Ytterman

Telefon 08 - 585 702 76 e-post hq@ssa.se respektive hamshop@ssa.se

Arkiv och administrationen av specialsignaler i Karlsborg

Postadress Bastustigen 26 Kansliet i Karlsborg hanterar föreningens arkiv. Admi-
546 33 Karlsborg nistrationen av specialsignaler handhas från Karlsborg
Besöksadress Flygfältsvägen 29 genom e-postadressen signal@ssa.se
Karlsborg Alla övriga frågor handhas av kansliet i Sollentuna.

Telefon 0505 - 131 00

Arkivarie SM6JSM, Eric e-post sm6jasm@ssa.se
Lund

Eftertryck med angivande av källan är endast tillåtet om upphovsmannen ger sådan rättighet. För ej beställt material insänt till redaktionen, medredaktörer eller SSA ansvaras ej. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material. Om insänt material önskas åter, skall detta tydligt anges.

Medarbetare som sänder material till redaktionen och som hämtar text och bild från annan källa, t ex. en web-plats, skall ha inhämtat tillstånd från upphovsmannen där det tydligt framgår att materialet får utnyttjas för publicering i QTC, föreningens web-plats och i SSA-bulletinen. För eventuella felaktigheter i tidskriften ansvaras ej. Arvode utgår ej.

HQ-nätet

HQ-nätet körs normalt första och tredje lördagen varje månad klockan 09.00 svensk tid på 3705 kHz ± QRM.

73 Anders SM6CNN

Tidsåtgång för att erhålla signal

Då kansliet, från provförrättaren, erhållit rättat och sammanställt prov försöker vi på kansliet göra vad vi kan för att så snart som möjligt kunna dela ut anropssignal. Räkna dock med 5 arbetsdagar från det att vi erhållit prov enligt ovan, innan detta arbete är klart.

Kansliet genom SM5HJZ, Jonas

Leverans av provfrågor

För allas bästa; leverans av provfrågor är prioriterat arbete på kansliet. Provfrågorna ligger dock inte på hyllan och väntar utan skall tillverkas, packas, journalföras och skickas. Detta arbete tar inte "ett par minuter", varför vi uppskattar en smula framförhållning. Vänligast räkna med en veckas leveranstid, var ute i god tid.

Kansliet genom SM5HJZ, Jonas

Utebliven eller skadad tidning

meddelas SSA:s kansli:

therese@ssa.se

Adressändring:

www.ssa.se/ssa/adressandra/

SSA:s årsmöte 2018

Eskilstuna Sändareamatörer har erbjudit sig att arrangera årsmötet 2018.

Mötet kommer att hållas 21 april 2018 i Eskilstuna. Hela årsmötesprogrammet med tillhörande bankett planeras äga rum under lördagen.

SSA:s styrelse riktar ett tack till Eskilstuna Sändareamatörer, SK5LW, som erbjudit sig att stå som värd.

QSL-information

Utgående QSL (utanför Sverige)
SM5DJZ, Jan Hallenberg
Edeby Andersberg 30
741 91 Knivsta

Utgående QSL (inom Sverige)
SSA Kansli
Box 45
191 21 Sollentuna

Inkommande kort

Från SSA QSL-byrå distribueras QSL-kort till dig via QSL-distriktschefen (QSL-DC) för respektive distrikt, till QSL-ombud för din ort. Närmare uppgift om QSL-ombudet för din ort kan fås av respektive QSL-DC:

DC0 SM5CCT, Bengt Eriksson

DC4 SM4DQE, Lars Dahlgren

DC1 SM1CQA-XYL, Christina Wärrff

DC5 SM5CAK, Lars-Erik Bohm

DC2 SA2APO, Håkan Fahlén

DC6 SM6EAT, Roland Johansson

DC3 SM3NXS, Sten Holmgren

DC7 SM7HPK, Uno Lod

Figge och balunerna

ÄVEN MYCKET TRENDKÄNSLIGA PERSONER som vår kollega Figge måste ibland stanna upp och erkänna att det faktiskt finns så kallade Eviga värden. Som till exempel listan över "Most wanted DXCC-countries". Figge gäspade när han fick den senaste och såg att North Korea låg på en suveränt ohotad 1:a-plats – som vanligt.

Därefter följde – som vanligt – många länder där de flesta (utom just Island) verkade ha namn som slutade på "Island", bortsett från en och annan uppstickare där regeringarna tydligen bestämt sig för att vara "Reef" eller dylikt. "Tur att man inte behövde lära sig alla de där länderna", tänkte Figge, "för då hade jag aldrig klarat jogge-provet". Nej, inte ens hans bästa kompis, som samlade frimärken, hade en susning.

MEN PROBLEMET FÖR EN HÅNGIVEN RADIO-AMATÖR var nog inte om de fanns eller ej. Nej problemet var snarare mer praktiskt, alltså hur man tog sig uppåt på DXCC-rankingen. En del verkade ju ändå lyckas med det – alltså måste länderna finnas någonstans därborta, menade Figge. Och att det var antennerna det hängde på, det hade Figge förstått redan på kursen, därefter som flitig läsare av Facebook och andra forum.

Där fanns alltid en mängd goda råd, och Figge hade vid det här laget provat det mesta. Som det anstår en skarpögd Trend-Nisse hade han sålat fram ett nyckelord, som verkade förekomma nästan överallt: BALUN. Ett tips som inte innehöll det ordet, kunde inte vara mycket värt, resonerade Figge. Vid ett tillfälle hade han till exempel nappat på rådet på att fylla ett kopparrör med kolpulver, men det hade inte påverkat SWR:et, än mindre gjort någon som helst nytta. Back to baluns, alltså!

FIGGE HADE LAGT NED FLERA ÅR på att koppla in ett växlande och växande antal baluner på sina antenner. Han hade börjat med färdigköpta baluner, men hur många av dessa dyrbara plåtburkar

och plastklumpar han än anslöt, verkade det inte gå mycket bättre (DXCC = plus minus noll). Så småningom insåg han att man kunde spara mycket pengar på att tillverka baluner själv. Den samlade forumexpertisen verkade dock inte helt enig om varven skulle lindas med- eller motsols, eller om plåthöljerna skulle vara jordade (eller för övrigt hur många våglängder jordledningen skulle vara!).

EFTERSOM FIGGE VAR RÄTT EKONOMISKT LAGD blev till slut just antalet baluner i antennen den stora frågan. Han bestämde sig då för att själv ställa Frågan i forumet, där han särskilt ansträngde sig för att få med ordet "optimal", som liksom verkade så vederhäftigt, typ. Alltså: "Q: Vilket är det optimala antalet baluner för en schysst DXCC-antenn?"

Som vanligt när någon ställde en svår fråga, blev träffbilderna aningen "spridd". Ej helt oväntat luftade Eterns Giganter många åsikter om antalet baluner, placeringen av dem, 1:9 eller 9:1 och så vidare. Ett mycket kort, avvikande svar föreslog oväntat: "Jag tycker du skall köpa ett exemplar av ARRL:s Antenna Book".

Och då hade Figge faktiskt gjort det. Men oj vad tjock den var, till och med tjockare än kursboken! "Han som skrivit den där verkar inte ha hängt med riktigt" menade den trendriktige Figge. "Den som vill förklara grejen

med antenner måste definitivt presentera infon i en mer lättsmält förpackning!"

Tyckte alltså Figge och plitade ihop ett förslag till författaren om att göra om denna tegelsten till en Manga-bok med pratbubblor. Han kunde ju också lämpligen börja med en presentation av sig själv med en selfie, menade Figge, så att alla skulle fatta vem som kallade sig "jag" i boken. Som ett tips bifogade Figge en DXCC-stajlad bild av sig själv, där han stod på en sten i Östersjön med en mikrofon i ena handen och en kokosnöt i den andra. Under G5RV:n, uppspänd i bekväm arbetshöjd, som vanligt.

Över 4 000
varumärken

Över 750 000
produkter i sortimentet

Fri frakt
över 599 kr

Stockholm, Motala och resten av landet. Vi levererar direkt till din dörr!

CONRAD

Europas största webbshop för teknik och elektronik

Med ett utbud på över 750 000 produkter kan Conrad.se alltid erbjuda heta och unika produkter till bra priser. Vårt breda sortiment innehåller alltifrån actionkameror, gitarrer och aktivitetsarmband till RC-flyg, fläktar och 3D-skrivare. Hos oss hittar du något för varje behov och alla årstider.

www.conrad.se | www.tekkie.se

Din rabattkod hos Conrad: **SSA_CONRAD_2017A**

Capto HR AB

S:t Persgatan 7
753 20 Uppsala
Tel 018-4300604
www.captohr.se
info@captohr.se

Conrad

Conrad Elektronik Norden AB
Skeppsgatan 19
211 11 Malmö
Tel 077-447 78 00
<http://conrad-kundservice.se>
www.conrad.se

Fårö Kursgård

Mölnor 1905
624 66 Fårö
0498-22 41 33
info@farokursgard.se
www.farokursgard.se

Music & Mediaproduction i

Hudiksvall AB

DX-boken kan beställas via:
www.dxboken.com eller
epost info@rock.x.se eller
per brev/telefon direkt från författaren:
Ronny Forslund
Vita Huset
179 95 Svartsjö
Tel. 08-560 410 50

Electrokit Sweden AB

Västkustvägen 7
211 24 Malmö
Tel 040-29 87 60
Fax 040-29 87 61
info@electrokit.se
www.electrokit.se

ELTEL

www.eltelnetworks.com

Limmared Radio & Data AB

Fabriksgatan 3
514 42 Limmared
info@limmared.nu
www.limmared.nu
0325-660 660

LoH Electronics

Karlsdalsallén 53
702 18 Örebro
www.lohelectronics.se

Mobinet Communication AB

Blockgatan 10
653 41 Karlstad
Tel 054-13 04 00
Fax 054-18 61 40
info@mobinet.se, sales@mobinet.se
www.mobinet.se

Remoterig

Microbit 2.0 AB
Nystaden 1
952 61 Kalix
www.remoterig.com
info@remoterig.com

SCANDINAVIANHAMS

Vårgårda Radio AB
Box 27
44721 Vårgårda
Tel 0322-620500
www.scandinavianhams.se
sales@scandinavianhams.se
www.vargardaradio.se
sales@vargardaradio.se

Svebry Electronics AB

Norregårdsvägen 9
541 34 Skövde
Tel 0500-48 00 40
Fax 0500-47 16 17
svebry@svebry.se
www.svebry.se

Förteckningen visar de företag som under de senaste 12 månaderna annonserat i tidningen.
Om du vill annonsera, kontakta: Hans-Christian Grusell (SM6ZEM)
Tel 0523 - 102 58, säkrast mellan kl 13.00 - 18.00
sm6zem@ssa.se